

Talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020-2021

Sisällysluettelo

1. JOHDANTO	3
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS VUOTEEN 2019	3
1.2. KUNTASTRATEGIA	5
1.3. ORGANISAATORAKENNE	7
1.4. TALOUSSUUNNITELUA KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET	8
2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET	9
2.1. SUUNNITTELUPERUSTEET JA KEHITYSNÄKYMÄT	9
2.2. HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN	12
2.3. KONSERNIJOHDOLLE JA TYTÄRYHTEISÖEDUSTAJILLE ASETETUT TAVOITTEET	13
3. KÄYTTÖTALOUSOSA	14
3.1. TOIMINTAKULUJEN JAKAUTUMINEN	14
4. ELINKEINOPROSESSI	15
4.1. ELINVOIMAPALVELUT	15
4.1.1 Elinvoimapalveluiden käyttötalouden määräraha	15
4.1.2 Elinvoimapalveluiden toiminnalliset tavoitteet	16
4.2. ELINYPÄRISTÖPALVELUT	20
4.2.1 Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat	21
4.2.1 Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet	22
4.3. TYTÄRYHTEISÖT	29
4.3.1 Asunto-osakeyhtiöt	30
4.3.2 Yrityspuisto Oy	31
5. HYVINVOINTIPROSESSI	34
5.1. HYVINVOINTIPALVELUT	34
5.1.1 Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määrärahat	34
5.1.2 Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet	34
5.2. SIVISTYSPALVELUT	42
5.2.1 Sivistyspalveluiden käyttötalouden määrärahat	42
5.2.2 Sivistyspalveluiden toiminnalliset tavoitteet	43
6. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI	45
6.1. HALLINTO- JA TUKIPALVELUIDEN KÄYTTÖTALouden MÄÄRÄRAHAT	46
6.2. HALLINTO – JA TUKIPALVELUIDEN TOIMINNALLISET TAVOITTEET	46
6.3. HENKILÖSTÖSUUNNITELMA	49
6.4. HENKILÖSTÖ	50
7. TULOSLASKELMAOSA	51

7.1. TULOSLASKELMAOSAN TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	52
8. INVESTOINTIOSA	54
9. RAHOITUSOSA	55
9.1. RAHOITUSOSAN TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT	56
10. TALOUSARVION SITOVUUS	57
11. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA	58
11.1. MUUN TASEYKSIKÖN TOIMINNALLISET TAVOITTEET JA SUUNNITELMA	59

1. JOHDANTO

1.1. Kunnanjohtajan katsaus vuoteen 2019

Monet pääministeri Juha Sipilän hallituksen asettamista toiminta- ja talouspoliittisista tavoitteista ovat täyttyneissä. Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) on marraskuussa 2018 antanut hallitukselle pisteitä hyvistä talouspolitiikan hoidosta. Hallituksen kärkitavoitteista mm. 72 prosentin työllisyysastetavoite näyttää toteutuvan, työllisten määrä on kasvanut ja julkisen talouden velkaantuminen on saatu taitettua.

Suomen talouden suhdannekuva on suotuisa. Kuluvasta vuodesta 2018 on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi. Seuraavien tulevien vuosien aikana tilanne kuitenkin vaikuttaa tasoittuvan 1.5 % vauhtiin. Talouskasvua tukevat edelleen tämän hetkiset investoinnit ja hallituksen suunnitelmallinen talouspolitiikka alijäämien vähentämisestä, rakenteellisten uudistusten toteuttamisesta sekä työvoiman liikkuvuudesta. Kasvua hidastavat viennin kasvun tasoittuminen ja nettoviennin vaikutus sekä kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen määrän epäsuotuinen kasvuennuste. Talouden keskeisenä haasteena on edelleen väestön ikääntymisestä johtuva kestävyysvaje ja talouden huomattava alttius kansainvälisille muutoksille ja talouden sokeille.

Kuntatalous näyttää myös kehittyvän myönteiseen suuntaan, mutta samanaikaisesti kuntien velkaantuminen näyttää jatkuvan edelleen. Kuntatalouteen vaikuttavat tällä hetkellä korkealla pysyttelevä työttömyys, väestön ikääntyminen, muuttoliike ja syntyvyyden lasku. Lisäksi ennuste lainojen korkojen noususta sekä ensi vaalikauden aikana tulevat päätökset verotusarvo-kiinteistövero- ja valtionosuusjärjestelmäuudistuksista tulevat olemaan merkittäviä kuntataloudelle ja näihin on varauduttava kunnissa kaikella tasolla ennakkoon jo ensi vuoden aikana.

Maakunta- ja sote-uudistuksen lainvalmistelu jatkuu. Eduskunta päättää maakunta- ja sote-uudistuksen etenemisestä syyskuudella 2018. Tarkoitus on, että vastuu palvelujen järjestämisestä siirtyy uusille maakunnille 1.1.2021 ja että valinnanvapaus tulee voimaan vaiheistettusti. On huomioitava, että ”Maakunta- ja sote-uudistuksen jälkeen kuntien peruspalvelujen painopiste on varhaiskasvatuksessa, opetus- ja kirjastotoimissa sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Näin on varmistettava, että jatkossakin kunnilla on tosiasialliset edellytykset näiden tärkeiden peruspalveluiden järjestämiseen.

Maakuntauudistusta on viety Pohjois-Pohjanmaalla koko maahankin peilattuna edelleen kirkijoukoissa väliaikaisvalmisteluelimillä. Valmistelua ollaan tehty ja tullaan edelleen tekemään tiiviissä yhteistyössä kuntien kanssa. Se, mitä tapahtuu palvelujen laajuudelle palvelujen siirtyessä maakunnan hoidettavaksi, on meille kaikille loppujen lopuksi vielä arvoitus.

Utajärven kunnan talous on ollut useita vuosia ylijäämäinen ja puskuriakin on saatu kerättyä. Menokehitys on toimintakatteen perusteella maltillista. Talouden pitäminen ylijäämäisenä ja velan määrän kääntäminen laskuun teettää kunnassa kovasti työtä jatkossa mm. tuloverokertymien ollessa laskusuuntaisia väestömäärän vähentyessä.

Kunnan ensi vuoden talousarvioon sisältyy suuria haasteita. Käyttötalous on puristettu tiukaksi ja siinä on vähän liikkumavaraa. Myös investointien määrän suhteen olemme tilanteessa, jossa ensi vuoden jälkeen on jarrutettava. Samanaikaisesti tämän realistisen lähtökohdan kanssa kunnan tulee saada myös lisäponnistuksia saadaksemme strategian mukaisesti kunnan väestölaskun kampalettua, väestörakennetta

eheytytyksi, luotua lisää työpaikkoja ja voidaksemme pitää yllä kunnan veto- ja pitovoimaa. Yhtälö on erittäin haasteellinen taloussuunnittelun ja toteutuksen osalta. Kunnassa on päädytty rakentamaan talousarvio kokonaisarvion kautta tuoden siihen selkeästi oman lisäosan myös strategisille kehittämisasioille osana käyttötalousarviota. Lisäksi kunnassa käynnistetään suunnitelmallinen talouden toiminnallinen tasapainottamisohjelmatyö osana organisaatiouudistuksen toisen vaiheen toimeenpanoa. Tällä haetaan toiminnallista uudistusta hyvinvointi-, elinkeino- ja tukiprosessien toiminnasta sekä johtamis- ja henkilöstörakenteesta. Uudistusta ohjaa kunnan vahva näkemys tulevaisuuden kunnan ydinroolista yhteisöllisyyden, kuntalaisen hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman kehittäjänä. Tavoitteena on uudistuksen kautta lisätä erityisesti myös poikkitoiminnallista yhteistyötä.

Ensi vuonna päätämme kunnassamme talouden näkökulmasta tärkeää tuulivoimakysymystä siirtyessämme rakentamisvaiheeseen. On muistettava, että kunta on hanketta valmistellut usean vuoden ajan. Nyt on siis hankkeen rakentamisvaiheen käynnistämisen päätöksen aika. Talouden näkökulmasta tämä on merkittävä päätös tuloverokertymien osalta. Tämä päätös voi mahdollistaa kuntaan n. miljoonan lisäverokertymän tulevaisuudessa.

Kunnan toimintaan ja toimintaedellytyksiin vaikuttavat monet ulkopuoliset ja myös omat sisäiset asiat.

On muistettava, että kunta voi itse vaikuttaa tulevaisuuden suuntaan strategiansa kautta. Utajärvellä on tehty jo vuosien ajan päätöksiä ja kehittämistyötä luottaen oman kunnan, yhteisöjen ja yrittäjien kanssa tehtävään yhteistyöhön. Tämän mukaisesti edelleen toimien voimme kunnassamme itse rakentaa tulevaisuutta myös muutosten keskellä luottaen toisiimme. Näin tehdessämme voimme olla edelleen alueellisten ja kansallisten kärkikehittäjäkuntien joukossa nyt ja tulevaisuudessa.

”Suomessa ja myös Utajärvellä saa yrittää, kasvaa, menestyä, epäonnistua ja yrittää uudelleen”

(muunneltu lainaus, Petteri Orpo, 20.10.2018)

Kiitokset henkilöstölle

Lämpimät kiitokset henkilöstölle arvokkaasta työpanoksestanne ja voimia tulevien vuosien työskentelyyn!

*Anne Sormunen,
kunnanjohtaja*

1.2. Kuntastrategia

Kuntastrategian tarkoitus ja tausta

Kuntalain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, joka on valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Strategiassa valtuusto päättää toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista sekä toimenpiteistä.

Utajärven kunnan strateginen painopiste on yhdessä tehtävä elinvoimainen Utajärvi. Strategian taustalla on yhteinen näkemys, että hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän onnistuminen tuottaa elinvoimaa. Elinvoimainen kunta toiminta- ja elinympäristönä houkuttelee alueelle uusia yrittäjiä ja asukkaita. Tavoitteenamme on, että Utajärvi tulee tunnetuksi onnellisista asukkaistaan. Innokas ja onnellinen yhteisömme on kuntamme elinvoiman lähde. Toimeentulon ja turvan tarjoaminen on yksi tärkeimmistä elinvoimaisen kuntamme elementeistä, minkä vuoksi vahvistamme yritystoiminnan edellytyksiä ja tavoittelemme työpaikkojen määrän lisääntymistä.

Hyvinvointi on utajärveläisille mukavaa oloa, terveyttä ja kehittymismahdollisuuksia, joita tuemme kunnan tarjoamalla peruspalveluilla. Hyvinvointi kumpuaa mielenrauhasta – inhimillisistä kohtaamisista, turvallisesta ympäristöstä ja huolta pitävästä onnellisesta yhteisöstä. Elinvoima on Utajärvellä hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteensovittamista, josta muodostuu onnellisuus.

Kuntastrategia yhteistyön tuloksena

Tehty strategia on laadittu yhdessä kuntalaisten, sidosryhmien ja henkilöstön kanssa. Nyt laadittu strategia-asiakirja sisältää kuntalain 37§ pohjalta muodostetun yhteisen tahtotilan kunnan visiosta vuoteen 2030 asti sekä näkemyksen toimintakulttuurista, kehittämisen painopisteistä ja valtuustokauden tavoitteista vuoteen 2026 asti.

Strategiset tulostavoitteet toteutetaan yhdessä ohjelmien kautta

Tulevaisuuden Utajärvi tehdään yhdessä, minkä vuoksi tämän strategian painopisteet ja tulostavoitteet sitovat jokaista kuntaorganisaation toimialaa. Strategian tavoitteet antavat suuntaa operatiiviselle kehittämiselle ja vuosittaisten toimenpiteiden suunnittelulle. Strategiaa toteuttavat toimialakohtaiset toimenpiteet viedään vuosittain talousarvioon ja muihin toimeenpanoasiakirjoihin. Strategiasta johdettuja toimenpiteitä toteutetaan elinkeino (lisää työpaikkoja) -, hyvinvointi- (lisää asukkaita) ja tukiprosessiohjelmissa (kunnan veto- ja pitovoima).

Ohjelmajohtaminen strategisen johtamisen välineenä

Strategiaa johdetaan kunnassa ohjelmajohtamisen periaattein saadaksemme aikaan konkreettisia tuloksia. Tulokset ja saatavat hyödyt eivät olisi mahdollisia ilman yhteistyötä. Ohjelmajohtaminen on myös tapa kommunikoida tavoitteista ja keinoista muille sidosryhmille ja se on myös ohjausväline sidosryhmäyhteistyöhön ja se tukee myös mm. sidosryhmäyhteistyötä tukevan elinvoimasopimuksen käyttöönottoa. Ohjelmat toimivat kunnassa täten hyvänä siltana strategian ja konkreettisten toimenpiteiden välillä.

Kuntastrategian rakenne

Utajärven kunnan strateginen johtaminen koostuu kolmesta eri tasosta: yhteisestä visiosta, johon suuntaamme pitkällä aikavälillä, valtuuston asettamista lyhyemmän tähtäimen kehittämisen painopisteistä sekä niitä operatiivisella tasolla toteuttavista ohjelmista.

Strategian toteutumisen arviointi

Strategia on elävä asiakirja, joten sen toteutumista arvioidaan säännöllisesti ja sitä päivitetään kerran valtuustokaudessa (=tulostavoitteet). Tällä tavalla varmistetaan myös strategian tarkoituksenmukaisuus. Strategiaa ja siihen liittyviä ohjelmia arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä (= ohjelmakauden tulostavoite). Arviointiprosessia kehitetään ja suunnitellaan yhdessä tarkastuslautakunnan kanssa.

Tämä taloussuunnitelma toimii samalla Utajärven kunnan hyvinvointikertomuksena vuoteen 2021.

Arvot eli strategiaa edistävät johtamisen periaatteet

Sitoutuminen

Osallistumme aktiivisesti kunnan kehittämiseen ja autamme ja kannustamme toinen toisiamme. Kannamme vastuamme päätöksistä ja sitoudumme niiden toteuttamiseen ja seurantaan.

Inhimillisuus

Olemme helposti lähestyttävä, luotettava ja yhteistyötä arvostava kumppani. Toiminnassamme korostuu tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus. Pyrimme kaventamaan hyvinvointieroja.

Avoimuus

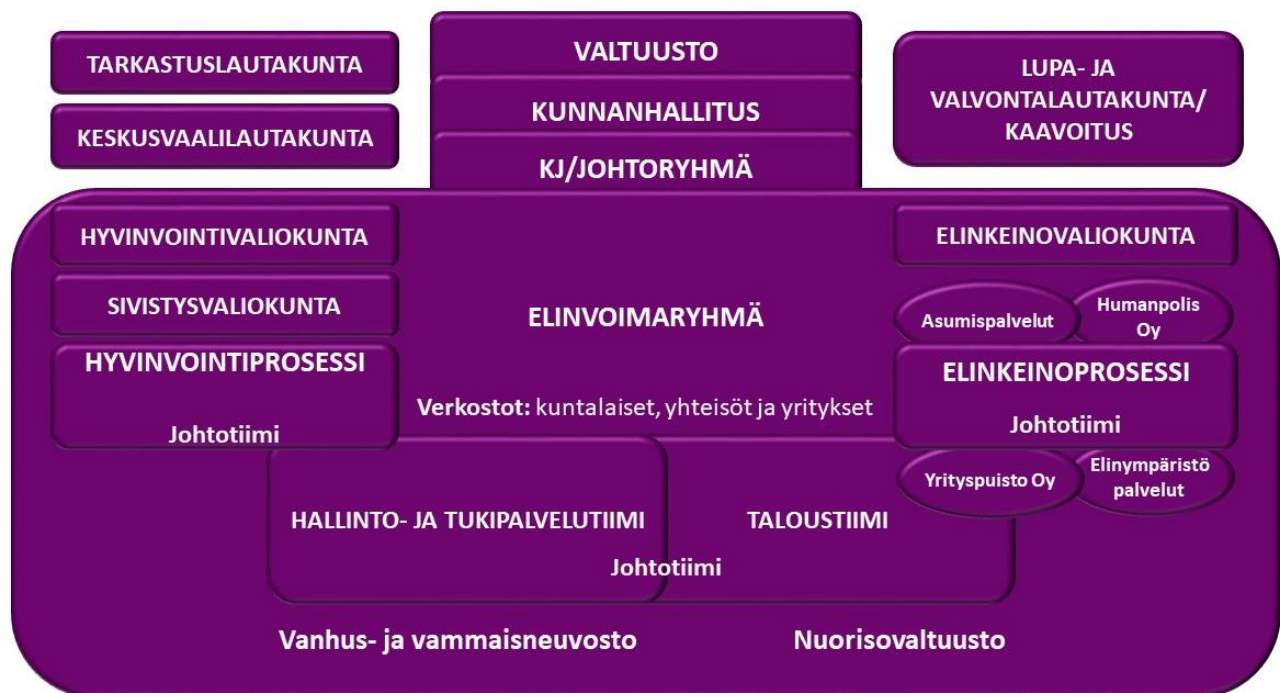
Olemme rehellisiä ja vuorovaikutteisia viestijöitä. Huomiomme kaikkien mielipiteet ja kunnioitamme toisiamme. Puhumme toisillemme arvostavasti ja tuomme asiat esille objektiivisesti.

Näiden arvojen kautta rakennamme yhdessä rentoa luottamuksen ilmapiiriä, jossa asioita voidaan tehdä myös pilke silmäkulmassa.

Visio

Utajärvi on vuonna 2030 onnellisuuden edellytyksiä luova kunta. Päämääränämme on ylläpitää Utajärvellä laadukkaita palveluita ja kehittää kunnan toimintaa toimimalla ”pikkuisen paremmin kuin muut”. Onnellisilla kuntalaisilla on mahdollisuus tehdä töitä ja harrastaa sekä olla osa välittävää yhteisöä.

1.3. Organisaatiorakenne

Toimikunnat ja työryhmät

Toimikunnat	Työryhmät
Palkkatoimikunta	Oulujoki-opiston neuvottelukunta
Vaalitoimikunta	Liikenneturvallisuusryhmä
Yhteistyötoimikunta	Hyte (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen)-ryhmä
Työsuojelutoimikunta	Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto
Työllisyystoimikunta	

1.4. Taloussuunnittelua koskevat säännökset

Kuntalaki

Kunnan ja kuntayhtymän talousarviota ja –suunnitelmaa koskevat säännökset on koottu kuntalain 14 ja 110 pykäliin.

Valtuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä talousarvio (KuntaL 14 §)

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi (KuntaL 110.1 §).

Talousarvion ja –suunnitelman valmistelusta, rakenteesta ja sisällöstä sekä sen hyväksymisestä, muuttumisesta ja sitovuudesta säädetään kuntalain 14 pykälässä.

Talousarvion valmistelusta vastaa kunnanhallitus sekä kukin toimielin omalla tehtäväalueellaan. Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet (KuntaL 110.2 §).

Talousarvioon tulee ottaa toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä tulee osoittaa, miten rahoituksen lisäksi muuten katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja –suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4 §).

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan (KuntaL 110.3 §).

Kunnan säännöt ja ohjeet:

Hallintosääntö

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje

Poistosuunnitelma

Konserniohje

Hyvä hallinto- ja johtamistapa Utajärven kunnan tytäryhtiöissä

Riskienhallintapolitiikka

2. TALOUSARVION YLEISPERUSTEET

2.1. Suunnitteluperusteet ja kehitysnäkymät

Valtiovarainministeriö arvioi kuntatalouden tilan kokonaisuutena hyväksi ja kehitysnäkymät suotuisiksi. Valtiovarainministeriön Kuntatalousohjelma on laadittu vuosia 2019–2022 koskevan julkisen talouden suunnitelman (JTS) valmistelun yhteydessä.

Kuntatalousohjelman painopiste on kuntatalouden kehitysnäkymien ja valtion toimenpiteiden tarkastelussa. Kuntatalouden tilaa on arvioitu kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2017 ennakkollisten tilinpäätöstietojen perusteella. Valtion toimenpiteiden vaikutuksia on kuvattu siinä laajuudessa kuin ne olivat tiedossa kevään 2018 julkisen talouden suunnitelman yhteydessä.

Kuntatalouden kehitysarvion perusteella kuntatalouden kehitysnäkymät ovat suotuisat. Kuntatalouden toimintamenojen kasvu kiihtyy vuonna 2019 palkankorotusten ja kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkausten päättymisen vuoksi. Kuntatalouden lainakannan oletetaan puolestaan kasvavan korjausinvestointien ja rakentamisen vuoksi. Maakunta- ja sote-uudistus kuitenkin muuttaa tilannetta merkittävästi vuodesta 2021 alkaen: uudistuksen myötä kuntatalouden menopaine pienenee ja kuntatalouden velkaantuminen taittuu.

Kuntakokoryhmittäisen tarkastelun perusteella kuntien talouden sopeutuspaineessa on merkittäviä kuntakokoryhmittäisiä eroja. Vuoteen 2020 asti talouden sopeutuspaine on suurin asukasluvultaan pienimmissä kunnissa. Vuonna 2021 tilanne paranee huomattavasti kaikissa kuntakokoryhmissä maakunta- ja sote-uudistuksesta johtuen. (VM, 13.4.2018)

Kuntaliiton, 12.11.2018, eduskunnalle valtiovarainvaliokunnalle antamaa lausuntoa referoiden:

Vahva suhdannetilanne, kilpailukyky sopimukseen liittyvät ajoitustekijät, kuntien omat tehostamistoimenpiteet ja valtion menoja hillitsevä finanssipolitiikka ovat vaikuttaneet siihen, että kuntatalous kokonaisuutena saavutti viime vuonna historiansa parhaan tuloksen.

Valtionosuusleikkaukset jatkuvat kuitenkin ensi vuonnakin. Kuntatalousohjelman mukaan valtionavut vähenevät 3 prosenttia vuodesta 2018. Leikkaukset ovat heikentäneet erityisesti pienten kuntien taloudenpitoa, mutta tulopohjan vaimeus näkyy alijäämän kasvuna myös useiden suurten kaupunkien taloudessa.

Yhteensä valtion vuoden 2019 talousarvioesitykseen sisältyvien toimenpiteiden arvioidaan heikentävän kuntataloutta 254 milj. euroa vuoteen 2018 verrattuna. Tästä suuri osa selittyy negatiivisella kuntien ja valtion välisellä kustannustenjaon tarkistuksella. Hallitusohjelman päätös indeksijäädytyksestä vähentää valtionosuutta 91 miljoonaa euroa (-17 €/as) vuonna 2019. Hallituskauden indeksijäädytykset vuosina 2016-2019 vähentävät kuntien valtionosuutta yhteensä 243 milj. euroa (-44 €/as) vuonna 2019. Indeksijäädytyksien synnyttämä menojen ja tulojen erisuuntainen kehitys on lisännyt kuntien rahoitusvastuuta peruspalvelujen järjestämisessä. Vastaavasti valtio on vetäytynyt rahoitusvastuustaan peruspalvelujen järjestämisessä.

Kustannustenjaon tarkistuksen lisäksi hallituskaudella on tehty muita kuntien toimintaan ja talouteen liittyviä päätöksiä, jotka eivät Kuntaliiton selvitysten mukaan ole toteutuneet arvioidusti. Kaavailtuja

säästöjä ei ole saavutettu ja niihin liittyvät ennakolliset valtionosuusvähennykset ovat täten valtaosaltaan perusteettomia.

Lähivuosina kuntatalouden menopaineet jatkuvat kiivaina. Henkilöstömenojen ja palvelutarpeen kasvun ohella kustannuksia nostavat erikoissairaanhoidon kustannukset sekä useat investointi- ja peruskorjaustarpeet. Korkeasta investointitasosta huolimatta kuntien velkaantumisen ennakoidaan kasvavan seuraavien vuosien aikana kohtuullisen maltillisesti.

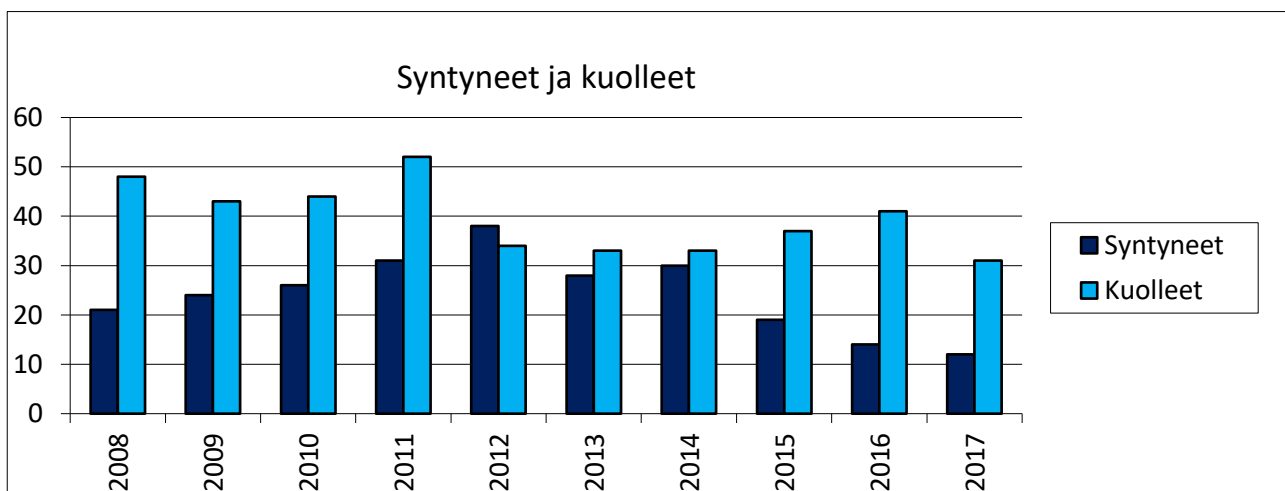
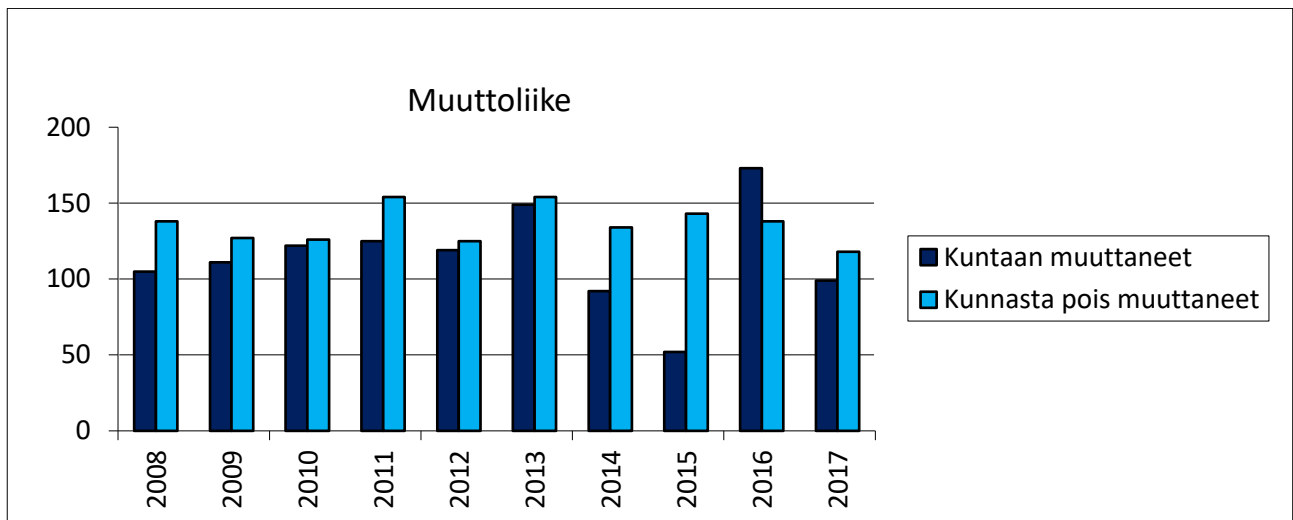
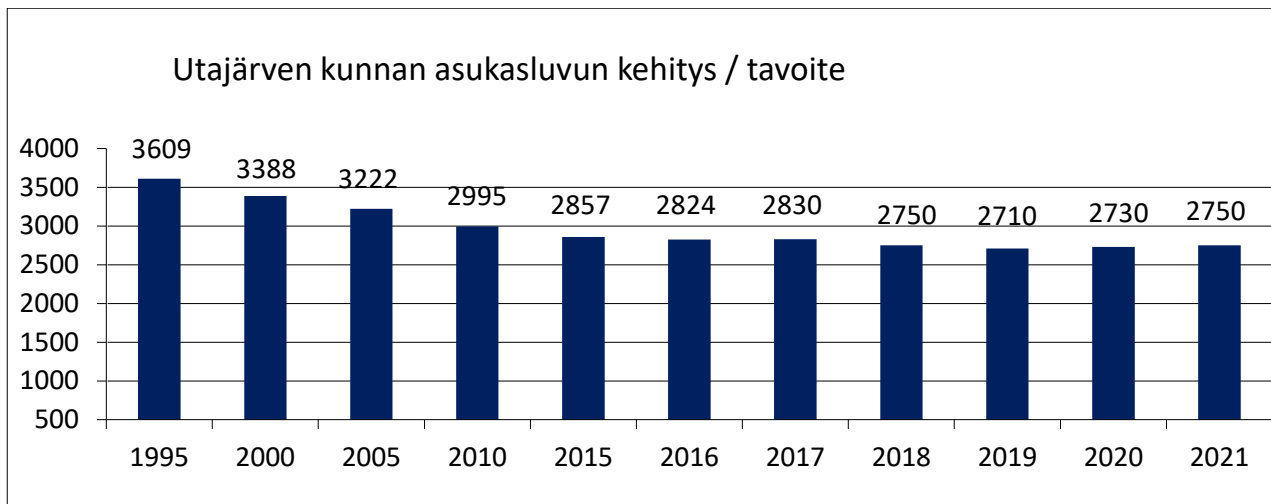
Valtio osallistuu kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen valtionosuusprosentin mukaisella osuudella. Hallituksen esityksessä esitetään valtionosuusprosentiksi 25,37 vuonna 2019. Tällöin kuntien omarahoitusosuudeksi jää 74,63 prosenttia valtionosuuden laskennallisesta kustannuksesta.

Vuonna 2019 kunnan peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään 30 miljoonaa euroa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän rahoitusta varten. Lisäksi kilpailukyky sopimuksen johdosta valtionosuutta vähennetään vuosina 2017-2019 suoralla valtionosuusvähennyksellä. Vuonna 2019 vähennys on 497 milj. euroa (-90,69 €/as). Suoran vähennyksen lisäksi kilpailukyky sopimus vaikuttaa vuoden 2019 valtionosuuteen myös epäsuorasti kustannusten jaon tarkistuksen kautta. Kun epäsuoraa vaikutusta ei erikseen oteta huomioon, vähenee valtionosuus kilpailukyky sopimuksesta johtuen osin kahteen kertaan. Hallituksen esityksen mukaan kilpailukyky sopimuksen toteuttamisesta aiheutuva valtionosuuden kaksinkertainen väheneminen kompensoidaan kunnille vuonna 2020, jolloin peruspalvelujen valtionosuutta esitetään lisättäväksi yhteensä 237 milj. euroa (+43,22 €/as).

Utajärven kunnan, syksyllä 2019 käydyissä talousarvioraamikeskusteluissa, tuotiin esiin kunnan taseen ylijäämät ja niiden käyttömahdollisuudet. Päädyttiin siihen, että näitä ylijäämiä voitaisiin purkaa hallitusti käyttötalouteen. Vuosittaiseksi tulolaskelman alijäämäksi sallittaisiin strategian mukaisista toimenpiteistä muodostuneet kulut, siten että ne olisivat enintään 150 000€ vuodessa.

Talousarviovalmistelussa käytettiin valtionosuuksien ja verotulojen arvioinnissa kuntaliiton antamia laskelmia ja ennusteita. Valtionosuuslaskelmat näyttävät vähennystä 1,5% verrattuna vuoteen 2018. Verotuloennuste osoitti 0,8% kasvua kokonaisverotuloon. Näillä laskelmilla ja ennusteilla rakennettiin talousarvio vuodelle 2019. Verotuloennustetta korjattiin kuitenkin kuntaliiton toimesta vielä 9.11.2018. Tällöin verotuloennuste näytti enää 0,005% kasvua. Tätä vähennystä ei ehditty enää sopeuttamaan talousarvion valmistelussa. Tätä sopeutusta tehdään ensi vuoden aikana, kun kunnassa käynnistetään talouden tasapainottamistyö osana organisaatiouudistuksen toista vaihetta.

Vuodelle 2019 suunnitellut investoinnit kasvattavat jälleen Utajärven lainakantaa. Laskelmat osoittavat, että lainamäärä on v. 2019 jälkeen sillä tasolla, mikä tämän kokoisen kunnan kantokyky on. Suunnitelmavuosien investoinnit on pidettävä maltillisina ja investointien sijasta on pohdittava myös muita ratkaisuja.

2.2. Hyvinvoinnin edistäminen

Kuntalain 1 §:n mukaisesti kunta pyrkii edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan. Hyvinvointia edistääkseen kunta:

- kehittää kunnan elinvoimaa ja toimintakykyä pitkäjänteisesti ja kokonaisvaltaisesti.
- tunnistaa eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointitarpeet sekä -odotukset ja luo sille edellytyksiä mm. hyvinvointipalveluilla.
- ehkäisee ja vähentää aktiivisesti sosiaalisia ongelmia ja eriarvoisuutta.
- tiedostaa, että hyvinvoinnin edistäminen on kunnan asukkaiden ja eri yhteisöjen yhteinen asia.

Utajärven kunnan hyvinvointipolitiikka sisältää kaiken toiminnan, joka vaikuttaa ihmisen hyvinvointiin ja sen kokemiseen aina asuntopolitiikasta elinkeino- ja turvallisuuspolitiikkaan. Kuntien on tunnistettava hyvinvoinnin osatekijät sen lisäämiseksi sekä ongelmien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Hyvinvoinnin edistämiseen sisältyy myös turvallisuus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu kunnassa jakaantuu kaikkien hallinnonalojen kesken ja yhteistyö on välttämätöntä. Vastuu elämänlaadusta on myös kuntalaisilla.

Hyvinvointityön vaikutuksia seurataan ja arvioidaan hyvinvointitiedolla johtamisen tueksi kehitetyssä sähköisessä hyvinvointikertomuksessa – ja raportoinnissa. Arvioinnin pohjalta nousevat Hyvinvoinnin edistämisen strategiatason painopisteet vuoteen 2021 ovat:

- a) kaikille ikäryhmille
 - 1. liikunnallisen elämäntavan edistäminen
 - 2. päihteettömän elämäntavan edistäminen ja tukeminen
 - 3. turvallisuuden edistäminen
 - 4. osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen
 - 5. kansansairauksien ehkäiseminen
- b) lapset
 - 1. jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä
 - 2. onnellinen ja turvallinen lapsuus
- c) nuoret ja nuoret aikuiset
 - 1. myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen
 - 2. hyvät harrastusmahdollisuudet
- d) työikäiset
 - 1. hyvät harrastusmahdollisuudet
- e) ikäihmiset
 - 1. turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne
 - 2. yksinäisyyden vähentäminen

Jokainen tarkastelee omalta osaltaan näitä painopisteitä oman talousarvioraaminsa kautta ja poimii ne painopisteet, joihin talousarviossa on osoitettu toiminnallista resurssia.

Kuntalaisten laaja-alainen hyvinvoinnin edistämisen velvoite on mukana vahvasti myös uudessa kuntalaissa sekä sosiaali- ja terveydenhuoltolaissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on jatkossakin ensisijaisesti kunnan tehtävä. Kunnan terveydenedistämisaktiivisuus eri palvelualoilla tulee olemaan jatkossa osa kannustavaa rahoitusta sekä kunnille että maakunnille. Rahoituksessa otetaan huomioon kunnan toimenpiteet asukkaidensa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kunnille maksettavan lisäosan suuruus

määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista indikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 37.

Toimintaa kuvaavat indikaattorit ovat

[kuntajohto](#) (9 yksittäistä indikaattoria)

[liikunta](#) (10 yksittäistä indikaattoria)

[peruskoulut](#) (10 yksittäistä indikaattoria)

Tulosindikaattorit (8 kpl) mittaavat muutosta väestössä.

1. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista Kouluterveys-kysely
2. Tupakoi päivittäin, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista Kouluterveys-kysely
3. Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista Kouluterveys-kysely
4. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17—24-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Tutkinto-rekisteri (Tilastokeskus)
5. Nuorisotyöttömät, osuus 18—24-vuotiaasta työvoimasta Työnvälitys-tilasto (TEM), Työssäkäynti-tilasto (Tilastokeskus)
6. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Toimeentulo-tukirekisteri
7. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25—64-vuotiaat, osuus vastaavan ikäisestä väestöstä Eläketurva-keskus
8. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön. Hoitoilmoitus-järjestelmä

Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määrääjain ja niitä muutetaan tarpeen mukaan. Kannustinkerroin tulee olemaan ensimmäisen kerran mukana vuonna 2020, kun lasketaan kuntien valtionosuuksia vuodelle 2021, joten vuonna 2019 täytyy paneutua erityisesti myös näihin teemoihin.

<https://thl.fi/fi/-/uusi-kannustin-kuntien-hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamistylle>

2.3. Konsernijohdolle ja tytäryhteisöedustajille asetetut tavoitteet

Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista (KuntaL 14 §). Valtuuston hyväksymässä kuntastrategiassa on 37 §:n mukaan otettava huomioon omistajapolitiikka. Tavoitteilla ohjataan konsernijohtoa, kuntaa eri yhteisöissä edustavia henkilöitä sekä tytäryhteisöjä. Omistajaohjauksella on huolehdittava siitä, kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kuntalain 48 §:n mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset.

Utajärven kunnan konserniohje hyväksyttiin 13.2.2017 Kunnanhallituksessa. Konserniohjeessa määritellään Utajärven kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapolitiittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen.

Valtuuston tulee ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Tytäryhteisöjen tulee huomioida toiminnassaan Utajärven kunnan strategia ja osallistua omalta osaltaan sen toteuttamiseen.

Tavoite	Toimenpide/ Mittari
Raportointi kunnanhallitukselle, krt/vuosi	4 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/ vuosi	2 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/ vuosi	Vähintään 1 kertaa vuodessa
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/ vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä

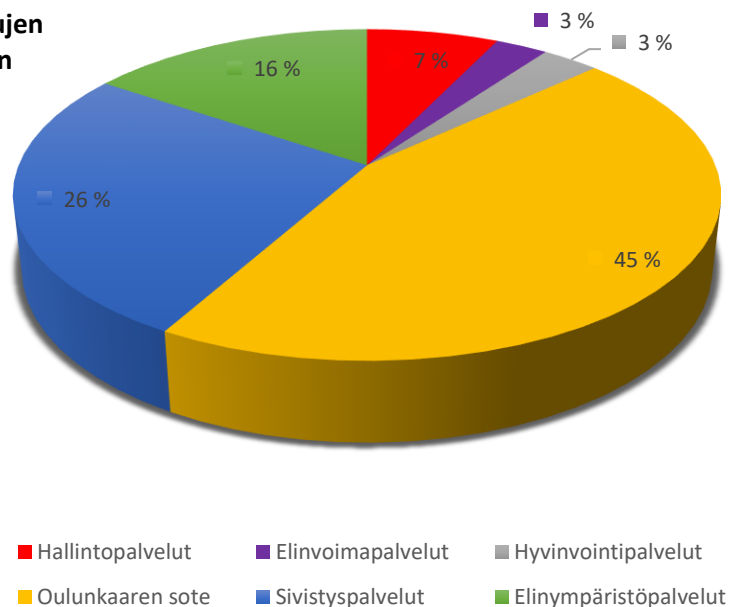
3. KÄYTTÖTALOUSOSA

3.1. Toimintakulujen jakautuminen

Uutta organisaatiomuutosta ei ole vielä täysimääräisesti viety kirjanpidon tasolle asti. Talous jakautuu vielä edellisen organisaatorakenteen mukaisiin vastuualueisiin. Organisaatiomuutos viedään kirjanpitoon sitä mukaan, kun kirjanpitoa korjataan muutenkin tulevaa automatisoitua talousraportointia varten.

Alla on esitetty kunnan toimintakulujen jakautuminen kirjanpidollisten vastualueiden mukaisesti:

**Toimintakulujen
jakautuminen**

4. ELINKEINOPROSESSI

Vuonna 2018 käyttöönotetun organisaatiouudistuksen mukaisesti kunnan elinkeinoprosessi käsittää kunnan omat elinvoimapalvelut, Humanpolis Oy:n, elinympäristöpalvelut sekä kunnan tytäryhtiöiden Utajärven Yrityspuisto Oy:n, Oy:n ja Asumispalveluiden palvelukokonaisuudet. Tämän kunnanjohtajan vastuulla olevan elinvoimapalvelualueen roolia tullaan arvioimaan vuoden 2019 aikana organisaatiouudistuksen jatkovalmistelun yhteydessä.

Talousarviossa esitetyn elinvoimapalvelun resurssien kautta mahdollistetaan kunnan kokonaisvaltaista elinkeinoelämän kehittymistä. Tavoitteena on, että elinvoimapalveluiden resurssien tukemana voidaan vahvistaa koko kunnan elinvoimaa erilaisten tukitoimenpitein mm. strategisten kehittämishankkeiden ja sidosryhmäverkostoyhteistyön, markkinoinnin ja viestinnän osalta koordinoitusti. Yhtenä tärkeänä strategisena päämääränä elinvoimapalveluiden resurssien käytöllä on strategiaa tukevan toiminnan ja resurssien kohdentumisen kautta houkuttaa kuntaan lisää yrittäjiä ja asukkaita yhteistyössä kunnan hyvinvointi- ja elinkeinoprosessin ja tytäryhtiöiden kanssa. Lisäksi elinvoimapalveluiden resurssien kautta mahdollistetaan myös alueellinen ja kansallinen verkostoyhteistyö. Tämä tapahtuu käytännössä mm. kuntaverkosto-, eri kehitysyhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen ja -verkostojen sekä Oulujokilaakson, ministeriöiden ja Kuntaliiton yhteistyön kautta.

4.1. Elinvoimapalvelut

4.1.1 Elinvoimapalveluiden käyttötalouden määräraha

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2017	TA 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS 2020	TS 2021
ELINVOIMAPALVELUT						
Myyntituotot	31 904	58 514	9 000	-84,6	9 000	9 000
Tuet ja avustukset	244 433	102 700	70 000	-31,8	70 000	70 000
Muut toimintatuotot	1 000					
TOIMINTATUOTOT	277 337	161 214	79 000	-51,0	79 000	79 000
Henkilöstökulut	-242 430	-230 810	-69 531	-69,9	-69 531	-69 531
Palvelujen ostot	-974 019	-662 790	-593 312	-10,5	-633 312	-633 312
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-29 023	-17 460	-8 560	-51,0	-8 560	-8 560
Avustukset	-300		-20 000		-20 000	-20 000
Muut toimintakulut	-47 871	-14 800	-13 550	-8,4	-13 550	-13 550
TOIMINTAKULUT	-1 293 642	-925 860	-704 953	-23,9	-744 953	-744 953
TOIMINTAKATE	-1 016 305	-764 646	-625 953	-18,1	-665 953	-665 953

Vuoden 2019 elinvoimapaalveluiden hankerahoitus alla olevassa taulukossa.

HANKKEET (ulk.+sis.)	Budj. 2019
Oulujoen moninaiskäyttö	
TOIMINTATUOTOT	0
TOIMINTAKULUT	-30 750
TOIMINTAKATE	-30 750
Oulun Seudun Leader	
TOIMINTAKULUT	-16 000
TOIMINTAKATE	-16 000
Oulunkaaren elinkeinoprojektit	
TOIMINTAKULUT	-22 250
TOIMINTAKATE	-22 250
Moottorireitistö -hankkeet	
TOIMINTAKULUT	-4 000
TOIMINTAKATE	-4 000
Muut kehittämishankkeet	
TOIMINTATUOTOT	70 000
TOIMINTAKULUT	-100 000
TOIMINTAKATE	-30 000
YHTEENSÄ	
TOIMINTATUOTOT	70 000
TOIMINTAKULUT	-173 000
TOIMINTAKATE	-103 000

Vuodelle 2019 on avattu uusi osastotaso elinvoimapaalveluiden alle. Alla strategian toteuttamiseksi varattu rahoitus.

STRATEGIAN TOTEUTTAMINEN (ulk.+sis.)	Budj. 2019
Varhaiskasvatustyön tukeminen	
TOIMINTAKULUT	-28 000
TOIMINTAKATE	-28 000
Kotihoidon tuen kuntalisä	
TOIMINTAKULUT	-20 000
TOIMINTAKATE	-20 000
Kunnan brändityö	
TOIMINTAKULUT	-20 000
TOIMINTAKATE	-20 000
Sähköiset palvelut	
TOIMINTAKULUT	-16 000
TOIMINTAKATE	-16 000
Strategian mukaiset hankkeet	
TOIMINTAKULUT	-35 000
TOIMINTAKATE	-35 000
YHTEENSÄ	
TOIMINTAKULUT	-119 000
TOIMINTAKATE	-119 000

Muut kehittämishankkeet kustannuspaikan nettosumma -30 000 € on varaus mahdollisia tulevia hankkeita varten, jotka eivät ole vielä konkretisoituneet.

4.1.2 Elinvoimapaalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Elinvoimapaalveluiden strategian mukaiset ohjelmassa esitetyt tulostavoitteet ja toimenpiteet ovat seuraavat:

Tulostavoite 2021 ja valtuustotason toimenpiteet 2019-2021	Ohjelmaston toimenpiteet 2019 – 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 – 2021
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, työllisten määrän lisääminen Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark –yhteistyön innoittamana	Edunvalvonta junaliikenteen edistämiseksi. Kunnan elinkeinoprosessin vahvistaminen.	Ysi-tiimin yhteistyön tiivistäminen Organisaatiouudistuksen vaiheen 2 toteutus: kunnan, Yrityspuisto Oy:n ja Humanpolis Oy:n roolien ja vastuiden selkeyttäminen. Aktiivinen verkostoyhteistyö.	Elinkeinorakenteen monipuolistuminen (TOL2008)
Yrityksien määrän lisääminen. Humanpolis-yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen.	Tehdyn Geopark-alueen kehittämissuunnitelman	Kehittämissuunnitelman mukainen toiminta:	Supan kävijöiden määrä lisääntyy.

Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen.	vaihteittainen toimeenpano Yrittäjäpaketin sisällön tuotteistaminen. YP:n ja Humanpoliksen yhteistyömuodot.	verkostoyhteistyö ja koordinaatio. Yrittäjäpaketin kehittäminen. Oulujokilaakson yhteiset koulutukset/tilaisuudet, kuukausitilet ja yrittäjien aamukahvit toiminnassa. Alueellisen elinkeinorakenteen kehittämissuunnitelman laatiminen.	Rokuan ydinalueiden työpaikkojen määrä lisääntyy. Yritysten määrän lisääntyminen. Yrityksien verotulojen kasvu. Työllisten määrän lisääntyminen.
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia, lisää uusia asukkaita, vuokra-asunnot laadukkaita ja niiden tarjonta vastaa kysyntään, rakennuslupien lukumäärä kasvaa. Mahdollistetaan moderni asuminen, etätö ja liiketoiminta myös maaseutumaisessa ympäristössä. Sitoudutaan maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen. Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille. Markkinointi- ja viestintäsuunnitelman laatiminen, brändin rakentaminen sekä toteuttaminen. Tehdään suunnitelmallista yhteistyötä Oulujokilaakson kuntien kesken.	Suunnitellaan ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue lapsiperheille ja ikäihmisille. Kunta ottaa vuosittain kiintiöpakolaisia ja henkilöitä hätätapaustilalta sekä oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita ja Euroopan sisäisiä siirtoja yhteensä noin 32-35 henkilöä Markkinointi- ja viestintäsuunnitelman laatiminen, brändin rakentaminen sekä toteuttaminen. Nostetaan yhteisöllisyyttä esiin yhdessä kertomalla positiivisista onnistumisista ja jakamalla niitä. Ysitiimin säännöllinen toiminta ja sen kehittäminen.	Älykkään ja helpon arjen asuin ympäristön esiselvitys- ja toteutushankkeen toimeenpano. Maahanmuuttotyön poikkitoiminnallisen yhteistyön kehittäminen ja resursointi. Amif-hankkeen rahoituksen hakeminen. Brändityön käynnistäminen ja toteuttaminen suunnitelman mukaisesti Ysitiimin säännöllinen toiminta ja sen kehittäminen.	20 asunnon yhteisö rakenteilla ja osittain valmis. Vähintään 2 % kuntalaisista on maahanmuuttajia Utajärvellä asuvien muualla työskentelevien lukumäärä lisääntyy Yhteistyö on toimivaa ja yhteistyökäytännöt ovat vakiintuneet osaksi normaalia toimintaa- yhteistyö

	Kuntien johtoryhmätyöskentelyn kehittäminen.	Kuntien johtoryhmätyöskentelyn kehittäminen.	tulee alueellista elinvoimaa.
Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista. Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Tiedottamista kehitetään nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi.	Tiedottamisen vastuurakenne on selvä. Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa. Ideoiden ja aloitteiden yhteen kokoaminen aktiivista.	Tiedottamisen vastuurakenne on selvä. Viestinnän monikanavaisuus osana normaalia toimintaa. Ideoiden ja aloitteiden yhteen kokoaminen aktiivista.	Kunnan internet-sivujen kävijämäärä on lisääntynyt.
Järjestetään yksi kesän päätapautuma ja eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia. Onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävien tapahtumien järjestäminen yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.	Unto Rock Kotiseutuviikko	Laaditaan tapahtumajärjestäjän abc -toimintaohjepaketti (sis. kuntaesitteet, roll-upit, katokset, teltat, siirrettävä äänentoistosetti) ja tapatumien toteuttaminen.	Tapahtumat on vakiinnutettu osaksi kunnan vuosittaista toimintaa.
Tulostavoite 2021 Hyvinvoinnin edistämisen painopiste	Valtuustotason toimenpiteet 2018-2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmankauden tulostavoite 2019-2021
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen a) kaikille ikäryhmille b) lapset c) ikäihmiset	liikunnallisen elämäntavan edistäminen turvallisuuden edistäminen osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen kansansairauksien ehkäiseminen hyvät harrastusmahdollisuudet jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä onnellinen ja turvallinen lapsuus turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne yksinäisyyden vähentäminen	Älykkään ja helpon arjen asuin ympäristön esiselvitys- ja toteutushankkeen toimeenpanossa, tavoitteiden määrittelyssä huomioitavia näkökulmia.	20 asunnon yhteisö rakenteilla ja osittain valmis.

Humanpolis Oy:n toimintaresurssi on osana elinvoimapaalveluita. Humanpolis osallistuu kunnan strategian toteuttamiseen toteuttamalla alla olevia toimeenpano-ohjelmassa esitettyjä tulostavoitteita ja toimenpiteitä seuraavasti:

Tulostavoite 2021 ja valtuustotason toimenpiteet 2019-2021	Ohjelmaston toimenpiteet 2019 – 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 – 2021
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, työllisten määrän lisääminen Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark –yhteistyön innoittamana	Yrittäjäverkostoyhteistyö on säännöllistä ja yhteistyö toimii	Vahvistetaan Rokua Geopark-yrittäjäverkostoa. Rokua Geopark-yrittäjien kuukausitulien kehittäminen	Elinkeinorakenteen monipuolistuminen (TOL2008)
Yrityksien määrän lisääminen. Humanpolis-yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen.	Tehdyn Geopark-alueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano.	Kotiseututuntemuksen ja yrittäjäyyskasvatuksen edistäminen. Edistetään matkailualan kansainvälistymistä. Kehitetään tuotteita alueelle. Kokeileva yritysneuvonta-yhteistyössä Utajärven Yrityspuiston kanssa. Ohjaa ja koordinoi alueellista/kunnallista matkailuhanketoimintaa. Humanpolis Oy / Rokua Geopark (ympäristöjaosto) tekee tiivistä yhteistyötä mm matkailuinfraa koskevan kaavoituksen kanssa	Supan kävijöiden määrä lisääntyy. Rokuan ydinalueiden työpaikkojen määrä lisääntyy. Yritysten määrän lisääntyminen. Yrityksien verotulojen kasvu. Työllisten määrän lisääntyminen.
Sähköisten palveluiden kehittäminen Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi. Sähköisten palveluiden ajantasaistaminen.	Sovellus on käyttäjäystävällinen ja se on käytössä tukien Rokuan alueen matkailun edistymistä.	Kehitetään Rokua Geoparkin 3D mobiilisovellusta.	Uudet aika- ja paikkariippumattomat sähköiset palvelut ovat sujuvia ja niitä käytetään.
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia, lisää uusia asukkaita, vuokra-asunnot laadukkaita ja niiden tarjonta vastaa kysyntään, rakennuslupien lukumäärä kasvaa. Kehitetään asuntotuotantoa ja markkinoidaan asuntojamme, viihtyisää ja	Markkinoidaan viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöämme sekä luontoharrastusmahdollisuuksia.	Alueen luontoarvot ja luontoharrastusmahdollisuudet huomioidaan ja korostetaan alueen yhteisissä markkinointimateriaaleissa. Humanpolis vastaa alueen ympäristökasvatuksesta ja yhteistyöstä kuntien koulujen kanssa	Kuntaan muuttaneiden määrä lisääntynyt

maaseutumaista ympäristöämme sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille. Rokua Geopark-brändin vahvistaminen. Tehdään suunnitelmallista yhteistyötä Oulujokilaakson kuntien kesken.	Markkinointi- ja viestintäsuunnitelman laatiminen, brändin rakentaminen sekä toteuttaminen Tehdään suunnitelmallista yhteistyötä Oulujokilaakson kuntien kesken.	Aikamatka-hankkeessa luodaan 3D-mallinnuksien avulla materiaalia alueesta. Rokua Geopark-brändin alla matkailun kehittäminen ja markkinointi. Alueen yhteisen viestinnän suunnitelmallinen koordinoiti. Kouluille tarjotaan mahdollisuuksia kv-yhteistyöhön muiden Geopark alueiden koulujen kanssa. Yhteistyötä Oulujokiopiston geopark- / kotiseutukurssien kanssa.	Yhteistyö on toimivaa ja yhteistyökäytännöt ovat vakiintuneet osaksi normaalia toimintaa-yhteistyö tukee alueellista elinvoimaa.
Järjestetään yksi kesän päätapahtuma ja eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia. Onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistävien tapahtumien järjestäminen yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.	Koko Rokua Geopark-alueetta koskevan tapahtumien vuosikellon aikaansaaminen.	Vuosikellon kehittäminen	Tapahtumat ovat vakiinnutettu osaksi kunnan vuosittaista toimintaa.

4.2. Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalvelut ovat tukipalveluita hyvinvoinnin ja elinvoiman edistämiseksi sekä niiden mahdollistamiseksi. Elinympäristöpalveluja johtaa elinympäristöjohtaja. Elinympäristöpalvelut jakaantuvat seuraaviin toimintasektoreihin:

- Yhdyskuntasuunnittelu, ympäristötarkastus
- Rakennusvalvonta
- Puistot ja viheralueet
- Toimitilapalvelut, asunnot
- Infrapalvelut (kunnossapito, vesi ja viemäri oma taseyksikkö, kaukolämpö)
- Ruoka- ja siivouspalvelut.

Vakituinen henkilöstöresurssi on kokonaisuutena elinympäristöpalvelussa 32,7 hlö. Vakituista henkilöstöstä kiinteistötiimissä opiskelee erikoisammattitutkintoa 1 hlö (vakituinen). Kiinteistöhoitajaksi oppisopimuksella opiskelee 1 hlö (määräaikainen), joka valmistuu 1/2019. Rakennustiimissä 1 hlö (määräaikainen) opiskelee oppisopimuksella työtekniikkokoulutusta. Ruokapalveluissa 1 hlö (vakituinen) opiskelee erikoisammattitutkintoa. Siivouspalveluissa 1 hlö (vakituinen) opiskelee erikoisammattitutkintoa.

4.2.1. Elinympäristöpalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2017	TA 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS 2020	TS 2021
ELINympÄRISTÖPALVELUT						
Myyntituotot	2 794 101	2 596 698	2 267 792	-12,7	2 267 792	2 287 792
Maksutuotot	58 127	58 076	64 000	10,2	64 000	64 000
Muut toimintatuotot	957 111	841 280	744 320	-11,5	744 320	744 320
TOIMINTATUOTOT	3 809 339	3 496 054	3 076 112	-12,0	3 076 112	3 096 112
Henkilöstökulut	-1 336 908	-1 402 857	-1 391 662	-0,8	-1 361 662	-1 256 662
Palvelujen ostot	-1 614 732	-1 549 362	-1 461 069	-5,7	-1 461 069	-1 474 469
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 388 291	-1 377 940	-968 020	-29,7	-968 020	-968 020
Avustukset	-9 344	-12 290	-15 000	22,1	-15 000	-15 000
Muut toimintakulut	-103 027	-96 100	-125 630	30,7	-100 000	-100 000
TOIMINTAKULUT	-4 452 303	-4 438 549	-3 961 381	-10,8	-3 905 751	-3 814 151
TOIMINTAKATE	-642 964	-942 495	-885 269	-6,1	-829 639	-718 039

Määräraha jakaantuu seuraavasti (ulkoiset ja sisäiset)

Toiminta	TP 2015, toimintakate €	TP 2016, toimintakate €	TP 2017 toimintakate €	TA 2018	TA 2019
Yhdyskuntasuunnittelu	-568 314	-606 784	-645 938	-679 195	-673 680
Liiketoiminta	-49 257	140 564	173 523	73 484	161 613
Ympäristövalvontapalvelut	-103 549	-122 768	-123 374	-117 590	-118 373
Tilapalvelut	-141 869	-188 117	-149 591	-218 744	-232 640
Ravintolapalvelut	917	3 668	6 420	2 750	0
Muu toiminta	-24 958	16 172	103 863	13 150	-31 120
Muu taseyksikkö	114 005	138 504	149 347	133 510	153 242

4.2.1 Elinympäristöpalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Tulostavoite 2021 valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Ohjelmaston toimenpiteet 2019 - 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 – 2021
Yrityksien määrän lisääminen. Monipuolinen kaavoitus.	Monipuolista kaavoitusta tehdään aktiivisesti.	Lämpötien asemakaavan työstäminen ja tonttien ennakkomarkkinointi.	Lämpötien asemakaava ja Mustikkakankaan asemakaavan päivitys tehty. Uusia yrittäjiä alueella.
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia, lisää uusia asukkaita, vuokra-asunnot laadukkaita ja niiden tarjonta vastaa kysyntään, rakennuslupien lukumäärä kasvaa Mahdollistetaan moderni asuminen, etätyö ja liiketoiminta myös maaseutumaisessa ympäristössä.	 Suunnitellaan ekologisen ja helpon arjen yhteisöllinen sekä älykäs asuinalue lapsiperheille ja ikäihmisille. Monipuolinen kaavoitus Ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti. Mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta. Strategiset kyläyleiskaavat yhdessä kyläseurojen/ maanomistajien kanssa. Kunnan omistuksessa olevien rantatonttien rakentamisen mahdollistaminen. Strategisesti hyviä asuinpaikkoja kartoitetaan ja	 Älykkään ja helpon arjen asuin ympäristön esiselvitys- ja toteutushankkeen toimeenpano. Määtän saaren aluesuunnittelua jatketaan. Kirkonmutkan asemakaavan valmistuminen ja tonttimarkkinointi sekä infran rakentaminen kysynnän mukaisesti. Strategiset asemakaavamahdollisuudet ovat kartalla. Vuokrattavat asunnot ja muut vuokrattavat kiinteistöt ovat koottuna samaan palveluun ja ovat helposti löydettävissä. Teiden rakentaminen (4 rakennuspaikkaa). Strategisesti hyviä asuinpaikkoja kartoitetaan ja	20 asunnon yhteisö ja osittain valmis. Määtän saaren kaavoitus on valmis Kaikki tontit on myyty ja rakennuslupien määrä kasvaa. Asuntotuotanto ja –tarjonta ovat kasvaneet.

Kehitetään asuntotuotantoa ja markkinoidaan asuntojamme, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöämme sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. Väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi muodostetaan uusia vetovoimatekijöitä.	lähestytään maanomistajia. Välivuokrausmalli otetaan käyttöön. Kunta ostaa uudisrakentamisesta asunto-osakkeita 1:5 periaatteella. Asumisagentin tehtävä perustetaan ja toimenkuva määritellään. Humanpolis ja Rokua Geopark yhteistyö	lähestytään maanomistajia. Välivuokrausmallia kehitetään. Uudisrakentamisen ostamisen periaatemalli on käytössä. Asumisen agentin poikkitoiminnallinen toimenkuva on laadittu, toiminta sekä palvelun markkinointi käynnistyvät. Humanpolis ja Rokua Geopark yhteistyö	Tontit myyty ja rakentaminen käynnissä. Yksi uusi asemakaavoitettava paikka on löydetty. Välivuokrausmalli on toimiva ja käytössä. Uudisrakentamisen ostamisen periaatemalli on käytössä.
Taajaman vetovoimaisuuden lisääminen. Tehdään elinympäristön viihtyisyyden kehittämisen toimenpidesuunnitelma taajaman siisteyden, kunnossapidon ja kauneuden ylläpitämiseksi.	Laaditaan taajamaan viheraluesuunnitelma. Suunnitelma n toteutus.	Kirkonkylän asemakaavan vahvistaminen ja Kirkkotien haltuunotto.	Asumisen agentin palvelut ovat laadukkaita ja helposti löydettävissä. Kuntaan muuttaneiden määrä lisääntyy Kunnossapitotoimien taso ja toteuttaminen vakiintunut.
Tulostavoite 2021 Hyvinvoinnin painopiste	Valtuustotason toimenpiteet 2018-2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019-2021
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen a) kaikille ikäryhmille 1. Liikunnallisen elämäntavan edistäminen 2. Turvallisuuden edistäminen b) lapset 1. Jokaisella lapsella on mielekästä tekemistä 2. Onnellinen ja turvallinen lapsuus c) nuoret ja nuoret aikuiset sekä työikäiset 1. Hyvät harrastusmahdollisuudet	Tarjota kuntalaisille hyvin hoidettuja, turvallisia ja siistejä virkistysalueita sekä harrastusmahdollisuuksia. Tarjotaan lapsille mielekästä tekemistä turvallisessa ja siistissä ympäristössä.	Taajaman ja lähivirkistysalueiden hoito ja kunnossapito. Yleisten uimarantojen turvallisuudesta ja siisteydestä vastaaminen. Leikkikenttien turvallisuudesta ja siisteydestä vastaaminen. Kuntoilu- ja ulkoilureittien raivaus ja kunnossapito.	Taajama ja virkistysalueet ovat hoidettuja ja niiden kunnossapito on ajan tasalla. Uimarannat ovat siistejä ja turvallisia. Leikkikentät ovat turvallisia ja siistejä. Kuntoilu- ja ulkoilureitit on raivattu.

		Taukopaikkojen rakentaminen hyvinvointiraitille Yleisurheilukentän kunnostus investointi Juoksuradan pinnoitus. Pyritään hakemaan Leader rahoitusta uimaranta-alueen perusparannukseen ja valaistun ladun hankesuunnitteluun.	Taukopaikat on rakennettu Hyvinvointiraitille. Juoksuradan pinnoitus on toteutettu. Leader rahoituksen hakeminen on selvitetty.
--	--	---	--

Yhdyskuntasuunnittelu

Yhdyskunta- ja aluesuunnittelu konkretisoituvat kaavoittamiseksi, jota kunnat tekevät yleis- ja asemakaavatasoilla. Kaavoitus on yksi kunnan tärkeimmistä tehtävistä. Erilaisille toiminnoille, kuten asumiselle, yrittämiselle ja virkistäytymiselle pitää osoittaa paikat ja tilaa niin, että kokonaisuudesta rakentuu eheä, toimiva ja turvallinen.

Kaavoitusinsinöörin määräaikainen työsuhde muutetaan 2019 vuoden alusta vakituseksi. Kaavoitusinsinöörin resurssin tarve on todettu vakituseksi. Yhdyskuntasuunnittelussa erittäin tärkeitä resursseja ovat rakennustarkastaja ja ympäristötarkastaja. Nykyisin molempien työpiste on Utajärvellä ainakin osan viikkoa. Ympäristötarkastajan työresurssi ostetaan Pudasjärven kaupungilta.

Utajärvellä on käynnissä useita merkittäviä kaavahankkeita. Kaavoitusprosessien etenemisessä aikataulujen laadinta on usein erittäin haasteellista. Prosessien etenemiseen vaikuttavia tekijöitä on todella paljon. Prosesseissa auttaa osallistaminen ja hyvä tiedottaminen, joista saadaan linjauksia suunnitelmiin. Uusien suunnitelmien laadinta pyritään tekemään suoraan asiakkaille ja asiakaslähtöisesti. Näin varmistetaan suunnittelualueen nopea rakentumisen alkaminen ja saadaan asiakastarpeiden mukaisia tontteja sekä alueita muodostettua. Suunnittelussa korostuu erityisesti, investointien vyöryttämisen ja osittamisen mahdollisuus alueen rakentumisen mukaan. Uusiin alueisiin ei voida sitoa kerralla isoja investointeja odottamaan mahdollisia rakentajia.

Pahkavaaran tuulivoimapuiston osayleiskaava tulee kunnanvaltuuston päätettäväksi tammikuussa 2019.

Kirkonkylän keskustassa sijaitseva Kirkonmutkan asuinalue tulee tarjoamaan taajama-asumista palveluiden välittömässä läheisyydessä. Kaavoitus valmistuu kevään 2019 aikana ja alueen rakentaminen saadaan liikkeelle 2019 vuoden aikana. Samalla tehdään taajaman asemakaavan tekninen päivitys valmiiksi. Tekniseen päivitykseen sisältyy mm. katualueiden lohkominen sekä Kirkkotien ja Vanhantien kaduiksi muuttaminen. Uudet kadut siirtyvät Elyltä kunnan hallintaan.

Lämpötien asemakaava-alue tulee tarjoamaan tontteja kevyelle teollisuudelle ja varastorakennuksille sekä mahdollisuuksia yrittämisen ja asumisen yhdistämiseen. Kaavoituksen valmistuminen vuoden 2019 aikana on hyvin mahdollista.

Sotkajärvellä sijaitsevan Määtänsaaren asemakaavaa on suunniteltu sekä luonnosteltu. Suuren ongelman on aiheuttanut tielinjauksen löytyminen saareen. Tielinjauksen paikka pyritään löytämään siten, että siitä ei

syntyisi valituksia paikallisilta kiinteistön omistajilta. Määtänsaari on ollut Geohouse Älykylä -hankkeen rakentamispaikaksi vahvasti ehdolla. Kaavoitusta työestetään vahvasti, mutta etenemisen aikataulua on vaikea ennustaa.

Rokuan asemakaavan päivittämiseen liittyvä sisältö ja tarpeet ovat jalostuneet Rokuan kehityssuunnitelman valmistumisen edetessä. Kaavas suunnitelman annetaan kehittyä kehityssuunnitelman laadinnan ohessa.

Rakennusvalvonta

Rakennusvalvonta hoidetaan Vaalan kunnan rakennustarkastajan toimesta ostopalveluna.

Rakennusvalvonnan palvelutiimi koostuu rakentajan kavereista. Rakennushankkeeseen ryhtyvän tulee kokea, että hän on kuntaan tervetullut ja saa mukavaa, asiantuntevaa, joustavaa palvelua kokonaisuutena. Rakennustarkastajan osaaminen ja resurssi ovat oleellisen tärkeitä kaavoitusprosessien tukemisessa.

Puistot, viheralueet

Vastuualueen tehtävänä on taajaman ja lähivirkistysalueiden hoito ja kunnossapito, yleisten uimarantojen ja leikkikenttien turvallisuudesta sekä siisteydestä vastaaminen. Kuntoilu-/ulkoilureittien raivaus- ja kunnossapitotöiden tekeminen. Tavoitteena on tehdä kuntalaisille viihtyisiä ja liikkumiseen houkutteleva ympäristö.

Vuoden 2019 suunnitelmiin kuuluu reitistöjen ja taajama-alueen vuosittaiset raivaukset. Hyvinvointiraitin rakentaminen jatkuu Ahmatien taukopaikkojen rakentamisella. Hyvinvointiraitin kehittämistä voidaan jatkaa Ahmatien pinnoituksella ja Postilan alueen maisemoinnilla Hyvinvointireitin varrelta, jos hankkeeseen aikaisemmin käytettyä perintörahaa on käytettävissä seniorikuntosalilaitteiden hankinnan jälkeen. Juoksuradan pinnoitushanke tehdään valmiiksi 2019 kesän alussa. Uimaranta-alueen perusparannukseen sekä valaistunladun hankesuunnitteluun pyritään hakemaan Leader -rahoitusta.

Toimitilapalvelut ja asunnot

Kiinteistöpalveluiden tehtävä on turvata kunnan ydintoiminnoille tarkoituksenmukaiset, terveet tilat, toiminnan mukaan. Kuntakonsernin kiinteistöjen teknisen ylläpidon kokonaishallinta on siirtynyt elinympäristöpalveluiden ohjaukseen 2018 vuoden aikana. Kunta ja kuntakonsernin yhtiöt ovat tehneet kaikissa yhtiöissään sitoumukset energiatehokkuussopimukseen.

Kunta on sitoutunut kahteen energia-alan hankkeeseen. Väre -hanke on ylätasoin strateginen kunnan energian käyttöön ja tuottamiseen liittyvä hanke, jossa mm. laaditaan kuntaan energian Roadmap. Utajärven kunta on hakeutunut myös HINKU kunnaksi 2018 vuoden aikana. Kuntaan on nimetty työryhmä, joka asettaa tavoitteet, koordinoi ja seuraa tavoitteiden täyttymistä Väre -hankkeessa.

Liiketoimintaa älykkäällä energiankäytöllä on kiinteistötekniikkaan keskittyvä talotekniikkahanke, joka tukee Väre -hankkeen tavoitteiden täyttymistä operatiivisilla harkituilla ja innovatiivisilla toimilla. Kiinteistöpalvelut tuottavat kuntakonsernille teknistä kiinteistöhoitoa, siivouspalveluja, isännöintiä/teknistä isännöintiä ja kiinteistöjen ympäristön hoitopalveluja. Muita palveluita ovat rakennuttaminen ja rakennushankkeiden hallinta.

Kuntakonsernin kiinteistökannan huolto- ja korjausvelkaa on purettu suunnitelmallisesti. Kiinteistöjen ylläpitokustannukset alkavat tasaantua. Rakennusautomaatioparannusten myötä päästään kiinteistöissä keskittymään energian säästöön keskittyviin toimenpiteisiin. Talousarvion tiukka laadinta kuitenkin rajoittaa energiasäästöhankeiden toteuttamista.

Suvituulen kiinteistön alasajo on mennyt suunnitelmien mukaisesti. 2018 vuoden lopussa hoivaosaston sekä tehostetun asumispalvelun asiakkaat siirtyvät yksityisten palvelutarjoajien asiakkaiksi. Utajärvelle valmistuu 12/2018 31+10 paikkainen palveluasumisen yksikkö yksityisen yrityksen toimesta.

Kunta on aloittanut muuntojoustavan 15 paikkaisen akuuttivuodeosastorakennuksen rakentamisen taajamaan. Rakennus valmistuu 9/2019 ja vuodeosasto toiminta on tarkoitus alkaa 11/2019. Kiinteistökannasta pyritään poistamaan ylläpidosta kaikki vajaakäytöllä ja sisäilmaongelmaiseksi todetut rakennukset. Kunnanvirastotalot 1, 2 ja 3 on nyt ajettu kylmilleen, kuten myös Siirankammari, joka myydään purettavaksi ja tontti vapautetaan uudelle rakentamiselle.

Päiväkotikiinteistö Kissanmäessä havaittua sisäilmaongelmaa hoidetaan akuutisti sisäilmansuojauksella. Sisäilman suojauspalvelu nostaa rakennuksen ylläpitokustannuksia merkittävästi. Rakennuksen ongelman aiheuttajat pyritään löytämään ja korjaamaan mahdollisimman nopeasti, mutta ongelman löytyminen voi olla hyvin hankalaa.

Koulun vanhan osan käyttäjiltä on tullut sisäilmanlaadusta palautetta. Asian tutkintaan on perustettu sisäilmatyöryhmä. Työryhmää ohjaa sisäilma-asiantuntija. Koululla on käyttäjille tehty kahden viikon kysely olosuhteista ja tästä on jo saatu viitteitä, mihin osaan rakennusta tutkintaa pitää kohdistaa. Tutkimuksien arvellaan olevan valmiina 2/2019. Tulosten perusteella analysoidaan, saadaanko sisäilman laatua parannettua ilman suurempia investointeja paikoissa, joissa ongelmia on koettu. Talousarvioon on varattu käyttötalouteen ongelman selvittämiseksi jonkin verran varausta kiinteistön ylläpitokustannuksiin.

Kiinteistöjen ylläpidosta on jouduttu karsimaan oleellisen paljon rahaa talousarviosta. Kunta omistaa 47 asuntoa. Asuntojen vuokrausaste on erittäin hyvä mm. siksi, että kunta ei peri takuuvuokraa vuokralaiselta. Asuntojen kunnostamiseen ei ole talousarviossa erikseen varattu rahaa. Talousarvio kattaa ainoastaan perusylläpidon kiinteistöistä. Asunnoissa on huomattavan paljon korjausvelkaa.

Kiinteistöjen ylläpidossa tulee huomioida taloudelliset riskit. Vesivahingot ja sisäilmaongelmat ovat vanhoissa kiinteistöissä tiedostettava riski. Korjausvelan pienentymisen myötä riskit myös pienenevät. Korjausrakentamisessa kustannus on hyvin herkästi uudisrakentamisen hinnoissa. Tästä johtuen korjausrakentamisen tarkastelu on tehtävä äärimmäisen huolella, jotta ei tule epäonnistuneita investointeja. Tilapalveluiden haasteina ovat toimintaympäristön muutos ja tarpeiden muuttuminen.

Toimitilapalvelut tekevät pienemmät remontit omana työnä. Vakituksia kirvesmiehiä on 2 henkilöä. Kiinteistöhoitajia on 1+4 henkilöä, lisäksi on puutarhuri. Kiinteistöhoitoon päivystys virka-ajan ulkopuolella on viikonloppuisin ja arkipäivinä. Normaali arkipäivinä virka-ajan ulkopuolella ei ole päivystystä. Päivystyksen pyörittäminen vaatii paljon resurssia. Kiinteistöhoitotiimin koon ei ole järkevää määräytyä päivystykseen vaadittavan henkilöresurssin mukaan.

Infrapalvelut

Alueiden turvallisuudesta ja huollosta vastaaminen.

Infrapalvelut tuottavat kuntakonsernille teiden, katuvalaistuksien ja liikuntareittien ylläpidon sekä kunnallistekniikan. Rakentamisen tulee tapahtua tarvelähtöisesti. Siellä, missä saadaan myytyä tontteja rakentamiseen, toteutetaan kaikki tarvittavat infrarakentamisen toimet. Tarvittaessa näiden rakentamiseen

anotaan määrärahaa erikseen. Elinympäristöpalveluiden keskeinen tehtävä on tukea kunnan elinvoimaa mahdollistamalla investointien toteutuminen.

Kalustokeskustoiminta on osa infrapalveluita. Näkyvin osa on kuorma-autotoiminta omaa konsernia palvelevissa tehtävissä. Kunnan omien kiinteistöjen jätehuollon kuljetukset kuuluvat syväkeräysastioiden osalta kunnan kuorma-autotoimintaan.

Infrapalveluiden henkilöstöresurssi on 1 toimihenkilö ja 3 asentajaa sekä kuorma-autokuljettaja.

Talous- ja toimintasuunnitelma 2020-21

Jätehuoltotoiminnan siirtyminen Lakeuden EKO:n alle ja uudet jätehuoltomääräykset sekä kierrätyksen tavoitteiden saavuttaminen muuttavat jätehuoltokuljetuksia nykyisestä oleellisesti. Kuntakonsernin kiinteistöjen jätehuoltokuljetukset kilpailutetaan 2019 vuonna kolmen muun jäsenkunnan kanssa yhteistyössä. Jätehuollon kuljetukset aloitetaan kilpailutuksen myötä 2020 vuoden alusta.

Kuorma-autotoiminnan suurin työkuorma tulee jätekuljetuksista, joten kuorma-autolta tulevat ajot vähenemään oleellisesti 2020 vuoden alusta.

Vesi ja viemärilaitos

Toimii erillisenä taseyksikkönä teknisten palveluiden alla. Toimintatulojen tulee kattaa toimintakulut ja investoinnit. Toimintaa tarkastellaan noin 5 vuoden aikajänteellä talouden näkökulmasta.

Vesijohtoverkoston haasteena on kunnan laita-alueiden käyttäjien väheneminen.

Investointitarpeet jatkuvat pitkän aikavälin korjausvelan paikkaamiseksi. Kriittisimmät verkostoalueet uusittiin 2017-2018 vuosien aikana saneeraamalla n. 3600 m runkovesijohtoa. Kuntakeskuksen vesijohto oli -50 ja 60-luvulla rakennettua valurautaputkea.

Ahmas-Kormu runkovesijohtoverkoston rakentaminen vuonna 2019 tulee varmistamaan vedenjakelua Kormun kylän alueella ja parantaa myös jakeluvarmuutta kirkonkylän taajaman alueella.

Vedenjakeluvarmuutta on huomattavasti parannettu rakentamalla vuoden 2018 loppuun mennessä kiinteitä varavoimakoneita neljälle eri vedenottamolle. Veden laatua varmistetaan 2019 vuoden aikana asentamalla UV-laitteisto vielä Kalaojan vedenottamoille.

Veden ja jäteveden hintaa korotetaan 2019 vuoden alusta 5%. Hinnan korotuksella vastataan hieman veden kulutuksen vähenemiseen sekä korjausvelan kattamiseen. Perusmaksujen korotus samoin vuoden 2019 alusta alkaen n 10 %.

Kaukolämpötoiminta

Kaukolämpötoiminnasta on tehty liiketoimintakauppa Vapo Oy:n kanssa 2018 vuoden lopulla. Toiminta ja kiinteistöomaisuus (laitokset ja verkosto) siirtyvät 1.1.2019 Vapon omistukseen ja vastuulle.

Tervatienlämmön ja kunnan välinen lämmöntoimitussopimus on voimassa 2019 vuoden loppuun. Liiketoimintakauppa ei vaikuta ko. sopimukseen, vaan se jatkuu sopimusehtojen mukaisesti. Vapo ja Tervatienlämpö voivat keskinäisellä sopimuksella päättää sopimuksen.

Kunta on 2019 vuoden alusta normaali lämpöasiakas kuten yksityistaloudet. Kunta maksaa perusmaksun jatkossa kiinteistökohtaisesti, kuten yksityisasiakkaat ovat maksaneet kunnalle. Kaikki lämpösopimukset on

päivitetty vuoden 2018 aikana ja samalla asiakkaille tiedotettu liiketoimintakaupasta. Lämpösopimukset siirtyvät Vapon hallintaan.

Ruokapalvelut

Keittiöiden tavoitteena on valmistaa hyvää, maukasta, terveellistä, monipuolista, kohtuuhintaista kotiruokaa huomioiden asiakkaat, ruokavaliot sekä suomalaiset ravitsemussuositukset.

Ruokapalvelun talousarvio on omana kustannuspaikkanaan elinympäristöpalveluiden alla seuraavina kustannuspaikkoina: Suvituulen -, koulun-, ja päiväkodin keittiö. Aterioiden hinnat lasketaan ruokapalvelun kokonaiskustannuksista.

Toiminnan ohjausjärjestelmä on Jamix-ruokatuotanto-ohjelma. Käytämme seitsemän viikon kiertävää seudullista ruokalistapohjaa, joka vaihtuu kaksi kertaa vuodessa. Ruokalistassa huomioidaan juhlapyhät sekä teemaviikkoja ja -päiviä järjestetään tilanteen mukaan. Ruoka-aineiden hankinnassa noudatetaan Oulun konttorin hankintaohjeita. Lähiruoan käyttöä pyritään edistämään mahdollisuuksien ja tarjonnan mukaan.

Kunnassa on kaksi valmistuskeittiötä, Suvituulen- ja Utajärven koulun keittiö. Lisäksi päiväkodin keittiö toimii jakelukeittiönä. Keittiöiden työntekijäresurssi on kaikkiaan 10,7 henkilöä.

Vuonna 2019 aterioiden määrän on arvioitu vähenevän Tuulikellon ja hoivaosaston sulkemisen jälkeen 19 033 kpl/vuosi, mikä merkitsee n. 132 000 € euron vähennystä tulopuolelle.

Koulun keittiön aterian hintoihin muutoksella ei ole vaikutusta.

Suvituulen keittiön materiaalien ostoista- ja palkkakuluista voidaan vähentää yhteensä 59 515, muiden kulujen pysyessä ennallaan. (toimitila-, hallintotiimin palvelut, poistot, yleishallinnon kustannukset).

Työntekijän vähentäminen aiheuttaa muutoksia ruokapalvelun käytäntöihin Suvituulen keittiön osalta: ruokasali on auki vain ma-pe arkipäivinä lounaan ajan 11.00-13.30. Ruokasali on kiinni viikonloppuisin ja keittiöllä on yksi työntekijä, hän hoitaa akuutin ja ryhmäkotien ruoanvalmistuksen. Työntekijän vähennys tapahtuu eläkkeelle siirtymisen kautta. v: 2019 ruokapalvelun työntekijämäärä on 9,7 henkilöä.

Ruokapalvelun tunnuslukuja:

TUNNUSLUKU/MITTARI/talousarvio	2019
Suvituuli ateria/verollinen/ arvioituja suoritteita	5,24 € 94 819 kpl
Ateriapäivän hinta (verollinen) (suoritekerroin: ap, lo, kahvi, päiväll., iltapala) x 5,24 €	19,39 €
Kouluateria (verollinen) suoritteet	2,84 € 106 854 kpl

Siivouspalvelut

Kunnan siivouspalvelun toiminta-ajatuksena on tuottaa ympäristöä säästävää ja kiinteistön arvon säilyttävää ylläpito- ja perussiivousta kunnan kiinteistöille.

Siivouksen kustannukset ovat talousarviossa kunkin kiinteistön kustannuksissa. Aineiden ja välineiden hankinnassa noudatetaan Oulun konttorin kilpailuttamia hankintaohjeita.

Henkilöstö toimii samassa tiimissä, yhtenäisessä työvuorotaulukossa, työngkierto on voimassa.

Siivoustiimin henkilömäärä vuonna 2018 oli 8,5 hlöä, joista 2,5 määräaikaista. Toiminta on toteutunut suunnitelmien mukaan, palvelukuvauksia on päivitetty kiinteistöjen sijoittelun vuoksi, siirtymäaikoja on tullut toimintaan lisää. Ostopalveluna on Suvituulen viikonloppu-, varikon ja iltakodin saunojen siivous.

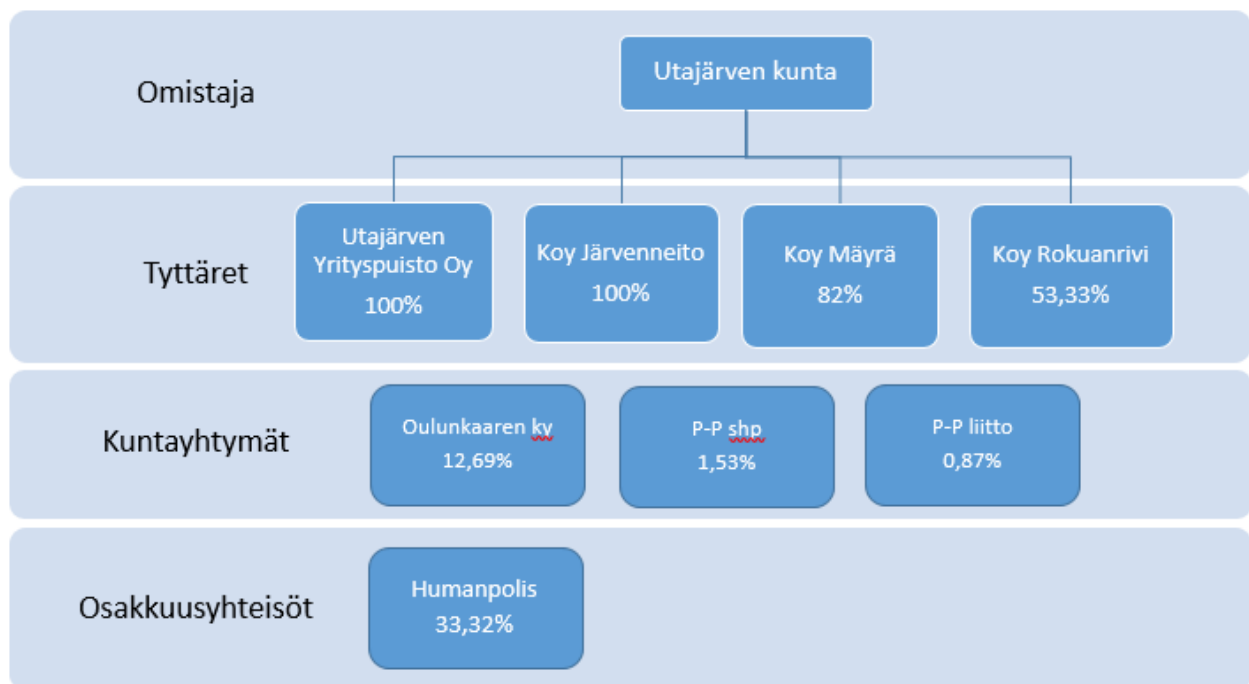
Hoivan ja Tuulikellon osastojen sulkeutumisen myötä siivouspalvelun työntekijöistä vähenee yksi määräaikainen työntekijä vuoden 2019 alussa. Suvituulen akuuttiosaston siivous hoidetaan yhteistyössä terveyskeskuksen siivoustyöntekijän kanssa. Terveyskeskuksen työntekijä hoitaa myös eläinlääkäriin tilat. Palvelukuvaukset uusitaan vuoden 2019 alussa Suvituulen ja terveyskeskuksen osalta. Siivoustiimin henkilömäärä on v.2019 7,5 henkilöä, joista 1,5 määräaikaista.

4.3. Tytäryhteisöt

Kuntalain 13 §:n ja 87 b §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohtolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa.

Valtuusto asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat niiden edustajia tytäryhteisön toimielimissä. Konsernijohtolle ja kunnan edustajille kuntayhtymissä asetettavien tavoitteiden asettamista on ohjeistettu luvussa 3.3

Kuntakonsernin rakenne:

Tytäryhteisölle asetetut tavoitteet

Raportointi kunnanhallitukselle	4 kertaa vuodessa
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle	aina kun muutoksia tai tarpeen mukaan
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle	vähintään 1 kerta vuodessa
Säännöllinen raportointi valtuustolle	2 kertaa vuodessa

4.3.1. Asunto-osakeyhtiöt

Aravavuokratalot

ARA-asunnot ovat ns. sosiaalista asuntotuotantoa. Rahoituksen ehtoihin liittyy sosiaalinen elementti, jonka vuoksi asuntojen käyttö ja luovutus on eri tavoilla rajoitettu. Vuokratalon omistajan on valittava asukkaat valtion tuella rakennettuihin vuokra-asuntoihin aravarajoituslain, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeus-talolainojen korkotuesta annetun lain sekä asukkaiden valinnasta arava- ja korkotukivuokra-asuntoihin annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Asukkaiden valinta perustuu sosiaaliseen tarkoituksen mukaisuuteen ja taloudelliseen tarpeeseen, joita arvioidaan hakijan asunnontarpeen, varallisuuden ja tulojen perusteella. Etusijalle asetetaan vähävaraisimmat ja pienituloisimmat hakijat. Samalla pyritään vuokratalon monipuoliseen asukasrakenteeseen ja sosiaalisesti tasapainoiseen asuinalueeseen.

Vuodelle 2019 ei taloihin ole suunnitteilla suurempia korjaustoimenpiteitä. Kaikissa yhtiöissä on hallinnon kulut arvioitu edellisten vuosien mukaisina. Yhtiöt maksavat kunnalle korvauksen isännöinnistä ja erikseen määritellyn toimistokulukorvauksen. Tilitoimiston kanssa jatkuvat sopimukset kirjanpidon, vuokrareskontran ja ostoreskontran hoidosta. Maksuliikenne hoidetaan omana työnä asuntotoimistossa. Järvenneidon ja Mäyrän kiinteistönhoidon sopimukset kilpailutettiin keväällä 2018 ja sopimukset ovat voimassa 31.5.2021 saakka.

Asuntotoimistossa työskentelee yksi isännöitsijä, joka samalla toimii yhtiöiden toimitusjohtajana. Yhtiöt ostavat teknisen asiantuntijan palvelut Utajärven kunnalta. Isännöitsijä hoitaa vuokrataloyhtiöiden lisäksi kunnan suoraan omistamien 48 huoneiston vuokrasopimuksiin, vuokravalvontaan ja isännöintiin liittyvät tehtävät sekä kunnan yleiset asuntotoimen tehtävät.

Kiinteistö Oy Järvenneito

Kiinteistö Oy Järvenneidolla on vuokrattavia asuntoja yhteensä 112 kpl. Tuotot arvioidaan noin 91 % käyttöasteen mukaan. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 197.818,85 €. Yhtiöllä on asuntojen käyttöarvoon perustuva tasattu kokonaisvuokra, jota on arvioitu erikseen pienten asuntojen osalta. Kaikki vuokrat sisältävät lämmön. Yhtiön kiinteistöissä aloitettiin vuoden 2016 aikana kulutukseen perustuvan vesimaksun periminen. Vuonna 2019 vuokria ei koroteta.

Järvenneidon poistosuunnitelma päivitetään tilinpäätökseen 2018. Rakennusten tekninen käyttöikä arvioidaan ja poistot toteutetaan tasapoistoina niin, että rakennukset tulevat poistetuiksi taseesta käyttöaikanaan.

Kiinteistö Oy Mäyrä

Kiinteistö Oy Mäyrä on kerrostalo keskustan alueella, jossa on 23 asuntoa. Vähemmistöosakkaana on Stora Enso Oyj. Vuodelle 2019 asuntojen käyttöasteeksi on arvioitu noin 85 %. Kerrostalon vuokrankorotus 1.3.2019 lukien on 0,30 €/jm²/kk. Vuosittainen lainan lyhennys on 15.700,00 €.

Kiinteistö Oy Rokuanrivi

Kunnan sekä Rokuan Terveys- ja kuntouttamissäätiön omistamassa Kiinteistö Oy Rokuanrivissä on 10 asuntoa. Kohde sijaitsee etäällä kuntakeskuksesta ja tavallisella vuokra-asuntokäytöllä ei käyttöasteita ole pystytty pitämään korkealla. Käyttöastetavoitteeksi vuodelle 2019 on arvioitu 65 %. Vuokraa korotetaan

1.3.2019 lukien 0,40 €/jm²/kk. Aasukat maksavat kuluttamastaan lämpimästä vedestä. Muihin tuottoihin on budjetoitu osakkaiden osuus 5.332,32 €. Lainanlyhennykset vuonna 2019 ovat 10.190,54 euroa.

Yhtiö on saanut rakennuksilleen tammikuussa 2018 vapautuksen aravarajoituksista ja rakennukset on päätetty myydä. Myynti-ilmoitus on julkaistu lokakuussa 2018.

	KIINTEISTÖ OY JÄRVENNEITO	KIINTEISTÖ OY MÄYRÄ	KIINTEISTÖ OY ROKUANRIVI
kunnan omistusosuus	100 %	82 %	54 %
VUOKRATUOTOT 100 %	666.371,16	127.679,64	47.186,80
arvio tyhjänä olosta	59.000,00	19.000,00	16.500,00
korjauksiin	66.397,00	6.414,00	2.300,00
Lainojen lyhennykset	197.818,85	15.700,00	10.190,54
TILIKAUDEN TULOS	+0,85	-0,70	+0,56
Lainasaldo 31.12.2018	1.671.493,23	109.888,93	29.296,69

Kiinteistösaakeyhtiöiden toiminnalliset tavoitteet

Asia	Tavoite
1. Kysyntää vastaavat, toimivat vuokra-asunnot	- korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys
2. Vuokra-asuntojen kunnossapitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	- kosteusmittauksen entiseen tapaan aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan, jos budjetti sallii. Epäkelpoja asuntoja ei vuokrata ennen remonttia. - asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi - käyttöasteiden alhaisuuden vuoksi, on mietittävä tulevaisuudessa jostain kohteesta luopumisesta (salkutus)
3. Putaalansaaren kohteiden öljylämmityksen muutos	- lämmitystapamuutokseen valmistautuminen, toteutuuko kaukolämpöverkon laajennus?

4.3.2. Yrityspuisto Oy

Utajärven kunnan strategian tavoitteena on lisää asukkaita ja työpaikkoja sekä veto- ja pitovoimaa. Utajärven Yrityspuisto Oy toteuttaa kunnan strategiaa hankkimalla työpaikkoja, vahvistamalla ja monipuolistamalla alueen elinkeinorakennetta, auttaa kunnan yrityksiä liiketoimintaosaamisessa, kehittää kilpailukykyä, parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä kansainvälistyvässä ympäristössä ja luo talouskasvua kestäväällä tavalla Utajärven kunnan alueelle.

Yhtiöllä on vahva suunta tulevaisuuteen, toimintaa kehitetään ja uudistetaan jatkuvasti. Elinkeinoilla on kunnan toiminnan ja elinvoiman kannalta erittäin suuri rooli, ilman yrityksiä ei ole kuntaa.

Kehitystyössä mukana on mm. Tulevaisuuden Kasvupolut Oy, yhteistyön tavoitteena on lisätä ja vahvistaa Utajärven kunnan alueen yrittäjyyttä, uskallusta ja uudenlaista ajattelua.

Utajärven yrityspuisto Oy on Utajärven kunnan 100% omistama elinkeinotoiminnan kehittämisyhtiö. Yhtiö noudattaa Utajärven kunnan konserniohjeita ja määräyksiä ml. sisäisen valvonnan ohjeistusta.

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Liikevaihto	721 060	300 000	380 000	400 000	400 000
Liiketoiminnan muut tuotot	2081	2000	2000	2000	2000
Poistot ja arvonalentumiset	186 272	768 000	150 000	140 000	140 000
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-74 487	-774 330	3000	32 000	32 000
Tase	3 851 294	2 950 000	2 890 000	2 830 000	2 770 000
Investoinnit netto	120 000	250 000	250 000	100 000	50 000
Lainakanta	540 169	486 789	433 409	380 029	326 649

Tavoitteena on, että yhtiön talous tulevaisuudessa on tasapainossa. Utajärven Yrityspuisto on kehitysyhtiö, jonka tavoitteena kunnan elinvoiman vahvistaminen, ei voiton tuottaminen. Suurin osa yhtiön tiloista on vuokrattuna ja neuvotteluja käydään tyhjillään olevasta tilasta.

Utajärven Yrityspuisto Oy:ssä työskentelee yksi henkilö, joka toimii yhtiön toimitusjohtajana. Teknistä osaamista ja toimistopalveluja ostetaan Utajärven kunnalta, kirjanpito- ja palvelut ostetaan tiloimistolta. Vuoden 2018-2019 investoinneissa on Mustikkakankaan aluerakentaminen. Pohjarakentaminen toteutetaan vuonna 2018 ja osa asfaltoinneista tehdään kesällä 2019. Investoinnin kustannukset on pyritty ottamaan huomioon talousarvio ennusteessa.

Vuoden 2019 alussa alkaa yrittäjävalmennus aloittaville yrittäjille. Hyvinvointitalolle avataan yhteisöllinen työtila ja Utajärven torilla käynnistetään lähiruokatori. Aamu- ja iltakahvitoimintaa yrittäjille ja yrittäjyydestä kiinnostuneille jatketaan edelleen sekä järjestetään muita yhteisiä tilaisuuksia ja koulutuksia. Tapahtumia ja tilaisuuksia pyritään järjestämään nuorten, 4H:n, Työtakomon, Utajärven kunnan, yrittäjien sekä muiden järjestöjen kanssa yhteistyössä. Utajärven, Vaalan ja Muhoksen alueellista yritys yhteistyötä käynnistetään.

Strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet

Tavoitteet	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019-2021
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, työllisten määrän lisääminen	Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä ja toimimalla kansainvälisissä sekä kotimaisissa verkostoissa erityisesti alueellisten yritysten ja Rokua Geopark-yhteistyön innoittamana	Elinkeinorakenteen monipuolistuminen
Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen	yritysten neuvonta ja asiantuntijapalvelut yhteistyö Huomanpolis Oy:n kanssa mm. kuukausitulet Mustikkakankaan ja Lämpötien alueiden kehittäminen yritys yhteistyön lisääminen esim. yhteiset tapaamiset, tapahtumat, koulutukset työllisyyden edistämiseen osallistuminen yritysten kanssa muu elinkeinojen edistämisen ja kehittämistoiminta	Yritysten määrän lisääntyminen Yrityksien verotulon kasvu Työllisten määrän lisääntyminen

5. HYVINVOINTIPROSESSI

Vuonna 2018 käyttöönotetun organisaatiouudistuksen mukaisesti kunnan hyvinvointiprosessi käsittää kunnan hyvinvointi- ja sivistyspalvelukokonaisuudet. Hyvinvointipalveluihin kuuluu Oulunkaaren sosiaali- ja terveydenhuolto-, maahanmuutto- ja työllisyyspalvelut. Sivistyspalvelukokonaisuuteen sisältyvät vapaa sivistystyö- vapaa-aika-, varhaiskasvatus- ja koulupalvelut.

5.1. Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalvelujen palvelualue kattaa kuntalaisten Hyvinvoinnin edistämisen, työllisyyspalvelut (työpaja, nuorten työpaja, etsivä nuorisotyö, kuntouttava työtoiminta, nuorten kesätyöllistäminen), maahanmuuttajapalvelut ja Oulunkaaren kuntayhtymältä ostettavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut.

5.1.1. Hyvinvointipalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoisen ja sisäisen	TP 2017	TA 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS 2020	TS 2021
HYVINVOINTIPALVELUT						
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	171 119	151 525	64 490	-57,4	64 490	64 490
Tuet ja avustukset	318 545	248 000	291 000	17,3	291 000	291 000
TOIMINTATUOTOT	489 665	399 525	355 490	-11,0	355 490	355 490
Henkilöstökulut	-989 844	-944 299	-953 555	1,0	-933 555	-933 555
Palvelujen ostot	-10 326 862	-10 682 940	-10 975 141	2,7	-11 075 141	-11 075 141
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 017	-30 558	-25 500	-16,6	-25 500	-25 500
Avustukset	-53 034	-51 000	-50 000	-2,0	-50 000	-50 000
Muut toimintakulut	-9 486	-19 600	-12 485	-36,3	-12 485	-12 485
TOIMINTAKULUT	-11 398 243	-11 728 397	-12 016 681	2,5	-12 096 681	-12 096 681
TOIMINTAKATE	-10 908 578	-11 328 872	-11 661 191	2,9	-11 741 191	-11 741 191

5.1.2. Hyvinvointipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Tulostavoite 2021 ja valtuustotason toimenpiteet 2019 - 2021	Ohjelmaston toimenpiteet 2019 – 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 – 2021
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, työllisten määrän lisääminen Kehitetään omia työllisyyspalveluita huomioiden maakuntauudistuksen vaikutukset.	Mukautetaan ja uudistetaan työllisyyspalveluiden toimintaa maakuntauudistuksen myötä.	Työllisyysuunnitelma 2019 päivitetään ja toteutetaan sen mukaiset toimenpiteet. Selvitetään yksityisen työnvälityspalvelun yhteistyön käynnistäminen	Työttömyysprosentti alle P-Pohjanmaan keskiarvon Työmarkkinatuen kuntaosuus alle 50 000 euroa/vuosi
Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia, lisää uusia asukkaita, vuokra-asunnot laadukkaita ja niiden tarjonta vastaa kysyntään, rakennuslupien lukumäärä kasvaa.	Sitoudutaan maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen.	Maahanmuuttotyön poikkitoiminnallisen yhteistyön kehittäminen ja resursointi.	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Vähintään 2 % kuntalaisista on

		Perustetaan määräaikainen Hyvinvointikoordinaattorin tehtävä (1 vuosi), joka vastaa myös maahanmuuttotyöstä. Amif-hankkeen aloittaminen, mikäli rahoituspäätös on myönteinen.	maahanmuuttajatausta isia.
Tulostavoite 2021 Hyvinvoinnin edistämisen painopistealueet	Valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 – 2021
a) kaikille ikäryhmille 1. liikunnallisen elämäntavan edistäminen 2. kansansairauksien ennaltaehkäiseminen 3. päihteettömän elämäntavan edistäminen ja tukeminen 4. turvallisuuden edistäminen 5. osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen	Voimaa vanhuuteen-hankkeen hyvien toimintamallien vakiinnuttaminen Tiedostetaan mitä ennalta ehkäisevä päihdetyö on ja toteutetaan sitä. Ikääntyneiden kaatumisten ennaltaehkäisy Vapaaehtoisten toimijoiden tukemisen ja ohjauksen toimintamallin kehittäminen ja toteutus	Vertaisveturi-koulutusten jatkaminen Kunnon hoitaja-koulutusten jatkaminen Ulkoiluystävä-toiminnan aloittaminen Seniorikuntosalin perustaminen, toiminnan periaatteiden suunnittelu ja aloittaminen Päivitetään Ennalta ehkäisevän päihdetyön suunnitelma. Kunta antaa ilmaiset liukuesteet +75-vuotiaille Liikenneturvallisuustyöryhmän toiminta aktiivista Toimintamalli kehitetään yhdessä toimijoiden kanssa ja se kuvataan sekä toteutetaan käytännössä.	Ikääntyneille on vertaisten vetämiä liikuntaryhmiä eri puolilla kuntaa. Työntekijät käyttävät kuntouttavaa työotetta jokapäiväisessä työssään. Ulkoiluystävätoiminnasta on tiedote ja sitä toteutetaan. Seniorikuntosali on ikääntyneiden aktiivisessa käytössä. Ennalta ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan suunnitelman mukaan kaikissa palveluissa. Liukkaudesta johtuvien kaatumisten määrä vähenee. Puolangantien kevyenliikenteen väylä Lahdensuuhun rakennettu Innokkaita ja aktiivisia vapaaehtoisia toimijoita on mukana toteuttamassa toimintaa ja he voivat hyvin.
b) nuoret ja nuoret aikuiset 1. myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen	Päivitetään nuorten työpajatoimintaa maakuntaudistusta vastaavaksi.	Tarjotaan nuorille ryhmämuotoista toimintaa työpajalla.	Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen.

c) työkäiset 1. hyvät harrastusmahdollisuudet	Uusien asiakslähtöisten mahdollisuuksien luominen	Neulontakerhon ym. kuntalaislähtöisten toimintojen edellytysten luomisen jatkaminen ja edelleen kehittäminen	Yhdistysten toimijoilla on hyvät edellytykset toimia, he ovat tyytyväisiä ja aktiivisia ideoijia ja samalla koko kunnan kehittäjiä.
d) ikäihmiset 1. turvallinen asuminen ja turvallisuuden tunne 2. yksinäisyyden vähentäminen	Mummon kamari- toimintamallia toteutetaan kumppaneiden kanssa. Etsivän vanhustyön toimintamalli kehitetty ja se on käytössä.	Mummon kamari- toimintamallin suunnittelu ja kehittäminen. Etsivän vanhustyön suunnittelu ja aloittaminen.	Ikääntyneet kokevat olonsa turvalliseksi ja yksinäisyys vähenee

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistyötä vahvistamaan perustetaan määräaikainen

hyvinvointikoordinaattorin tehtävä. Tehtävä sisältää myös maahanmuuttopalveluista vastaamisen ja aiemman määräaikaisen maahanmuuttotyön ohjaajan tehtävät, mutta on laajempi sisältäen muutakin kuntalaisten hyvinvoinnin edistämistyötä. **Maahanmuuttopalvelujen** palvelusuunnitelma on kaikkien kunnassa olevien maahanmuuttajien kotouttaminen, ohjaus ja neuvonta, erityisesti pakolaistaustaisten kuntalaisten. Maahanmuuttopalvelut toimivat kotouttamista ohjaavan lain ja Utajärven kotouttamissuunnitelman mukaisesti yhteistyössä kunnan ja Oulunkaaren kuntayhtymän eri toimijoiden sekä muiden viranomaistahojen ja vapaaehtoistoimijoiden kanssa. Vuosille 2019-2021 on haettu yhdessä Pudasjärven kaupungin kanssa rahoitusta Löydä kotisi uudestaan Pohjois-Pohjanmaalta-hankkeeseen.

Työllistämispalveluiden palvelusuunnitelma on hoitaa työllisyyttä ratkaisukeskeisellä toimintamallilla, jossa keskitytään yksilön vahvuuksien vahvistamiseen ja niiden esteiden poistamiseen, jotka ovat työllistymisen esteenä. Toiminta lähtee yksilön tarpeesta ja se on luonteeltaan moniammatillista verkostotyötä. Työllisyysuunnitelmassa vuodelle 2019 Työllistämispalvelujen ensisijaisiksi kohderyhmiä määritellään alle 30-vuotiaat nuoret, vähintään 300 päivää työmarkkinatukea työttömyyden perusteella saaneet henkilöt ja moniammatillisen yhteispalvelun (TYP) asiakkaat.

Utajärven kunta on mukana Euroopan sosiaalirahaston rahoittamassa *VALPAS-hankkeessa*, jossa kehitetään sektorirajat ylittävää matalan kynnyksen toimintaa yhdessä kumppanikuntien kanssa Nuorten Ystävien valmennuspajamallia soveltaen. Hankkeen kohderyhmänä ovat työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat pohjoissuomalaiset nuoret ja nuoret aikuiset (15-40 vuotiaat), jotka ovat vaikeimmassa työmarkkina-asemassa ja vaarassa tipahtaa palvelujen ulkopuolelle. Hankkeen tavoitteena on:

- Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten ja nuorten aikuisten tavoittaminen
- Matalan kynnyksen toiminnan kehittäminen vaikeimmassa asemassa oleville asiakkaille
- Asiakkaiden osallisuuden, elämänhallinnan ja työelämävalmiuksien vahvistaminen.

Hankkeeseen osallistuvat Muhoksen, Kemijärven, Pudasjärven ja Utajärven kunnat, ja se kestää 31.7.2019 saakka.

Oulunkaaren kuntayhtymän hallinnoimassa *TyöTakomo-hankkeessa* ensisijaisena tavoitteena on työllistää kohdekuntien työttömiä työnhakijoita. Lisäksi vahvistetaan työnhakijoiden työelämävalmiuksia ja edistetään uusien työpaikkojen syntymistä. Hankkeessa luodaan ohjaava linkki elinkeinoelämän ja työnhakijan välille VuokraWerstas-toimintamallin kautta. Hanketta rahoittaa Euroopan rakennerahasto, Pohjois-Pohjanmaan Ely-keskus ja Oulunkaaren kuntayhtymän kunnat, ja se kestää 31.3.2020 asti.

Työllistämispalveluita ja vuoden 2019 suunnitelmia kuvataan tarkemmin Utajärven kunnan työllistämissuunnitelma 2019 –asiakirjassa.

Nuorten työpajatoiminnan palvelusuunnitelma on toteuttaa nuorten työpajatoimintaa seinättömän työpajamallin mukaisesti ja tarjota nuoren tarpeesta lähtevää yhteiskuntaan sijoittumista tukevaa ja voimavaraistavaa toimintaa yksilöllisesti. Tavoitteena on nuoren osallisuuden tukeminen ja yhteiskuntaan sijoittuminen, koulutusvalmiuksien parantaminen, opintojen loppuun suorittamisen edistäminen ja tukea avoimille työmarkkinoille sijoittumista.

Nuorten työpajatoimintaan on haettu valtionavustusta 28 000 euroa. Nuorten työpajan palveluja on kuvattu tarkemmin Utajärven nuorten työpajan toiminta- ja kehittämissuunnitelmassa vuodelle 2019.

Etsivän nuorisotyön palvelusuunnitelma on kohderyhmään kuuluvien nuorten tavoittaminen, tukeminen ja auttaminen tarvittaessa sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään heidän kasvuaan ja itsenäistymistään sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivään nuorisotyöhön on haettu valtionavustusta 28 000 euroa. Budjetti on sivistyspalvelujen alaisuudessa. Kyseisiä palveluja on kuvattu tarkemmin Utajärven etsivä nuorisotyö 2019 - suunnitelma toiminnasta -asiakirjassa.

Kuntayhtymän johtajan katsaus

Maakunta- ja sote-uudistuksen eteneminen tällä hallituskaudella ratkeaa vuoden 2019 maaliskuuhun mennessä. Sosiaali- ja terveystyöpalvelujen järjestämisvastuu on suunnitelmien mukaan siirtymässä 18:lle maakunnalle 1.1.2021 lähtien. Muita maakunnalle siirtyviä tehtäviä ovat työ- ja elinkeinopalvelut, ympäristöterveydenhuolto, pelastustoimi, aluekehittäminen, liikennejärjestelmäsuunnittelu sekä maaseudun kehittäminen ja lomituspalvelut. Kunnat vastaavat jatkossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä, liikunta- ja kulttuuripalveluista, nuorisotoimesta, paikallisesta elinkeinopolitiikasta sekä maankäytöstä ja rakentamisesta. Maakuntavalmistelun esivalmisteluvaiheessa on palvelujen järjestämisen osalta keskitytty erityisesti integraatiokysymyksiin, terveyden- ja hyvinvoinnin rakenteiden luomiseen sekä palvelujen kriteeristöjen, palvelukuvausten ja palveluohjauksen sisällölliseen valmistelutyöhön. Alueellisten sosiaali- ja terveystyöpalvelujen toimintojen simuloinnit ovat käynnissä Pohjois-Pohjanmaan maakuntavalmistelussa neljällä simulointialueella. Kasvupalvelujen valmistelussa on tehty kiinteää yhteistyötä sote-valmistelun kanssa työllisyyden hoidon yhdyspinnalla. Hallituksen kärkihankkeista erityisesti ikäihmisen I & O –kärkihanke, sekä lapsiperheiden palvelujen lape-uudistusohjelma ovat antaneet tärkeitä suuntaviivoja sote-palvelujen uudistustyöhön. Lape-uudistusohjelma jatkuu silloitusvaiheessa vielä vuonna 2019.

Asiakkaan valinnanvapautta sosiaali- ja terveystyöpalveluissa on sote-uudistuksen myötä tarkoitus lisätä porrastetusti muun muassa siten, että sote-keskustoimintoja voidaan valita myös yksityisten ja julkisten tuottamista palveluyksiköistä. Julkista vastuuta edellyttävät tehtävät ja maakunnan oma sote-tuotanto tulevat maakunnan liikelaitoksen vastuulle. Sosiaali- ja terveystyöpalvelujen uudistuksessa on tärkeää huolehtia kansalaisten yhdenvertaisten palvelujen saatavuudesta. Väestön ikääntyminen edellyttää kustannusten hallittavuutta. Monia asioita voidaan tehdä jo ennen vuotta 2021 ja kuntayhtymän palvelujen kehittäminen jatkuu ”Kehittäminen kuuluu kaikille” –toimintamallin mukaisesti. Kuntien sosiaali- ja

terveydenhuollon järjestämisen yhteistoimintavelvoitteita koskevaa Paras-lakia on jatkettu sote-uudistuksen valmistelun kuluessa. Tämä turvaa osaltaan yhteistoiminta-alueiden katkeamatonta kehittämistyötä.

Valtiovarainministeriön talouskatsauksen (syyskuu 2018) mukaan Suomen talouden hyvä suhdannetilanne kohentaa julkista taloutta. Viime vuonna julkisen talouden alijäämä pieneni jälleen edellisvuodesta ja julkinen velka suhteessa BKT:hen alenee alle 60 prosentin rajan jo kuluvana vuonna. Talouskasvu jatkuu kohtuullisena vielä lähivuosina, jolloin julkisen talouden rahoitusasema tasapainottuu. Noususuhdanteesta huolimatta julkinen velkasuhde on kuitenkin alentunut hyvin hitaasti. Hallituksen päättämät sopeutustoimet myötävaikuttavat alijäämän pienenemiseen. Ensi vuosikymmenelle tultaessa talouskasvu kuitenkin hidastuu ja julkisen talouden rahoitusaseman vahvistuminen pysähtyy. Talouden suotuisa suhdannevaihe peittää alleen julkisen talouden rakenteelliset ongelmat. Väestö ikääntyy ja se näkyy erityisesti kasvupaineena hoito- ja hoivamenoissa myös tulevaisuudessa. Julkisen talouden tulisi olla 2020-luvun alussa selkeästi ylijäämäinen, jotta se olisi kestävällä pohjalla kohtaamaan väestön ikääntymisestä aiheutuvat paineet. (Valtiovarainministeriön talouskatsaus, syyskuu 2018.)

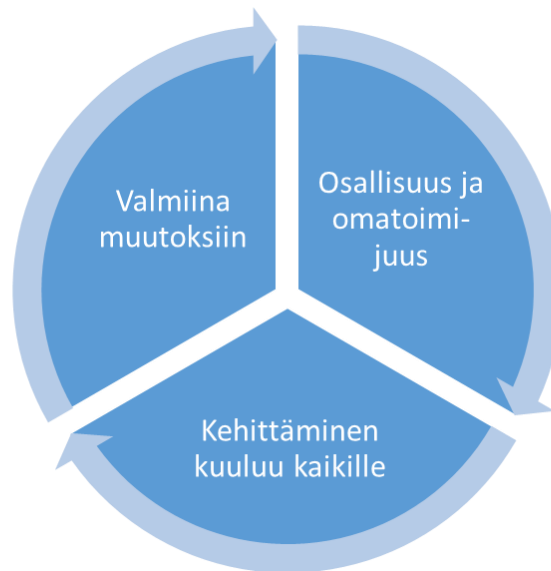
Elinkeinojen kehittämisessä kuntayhtymä tuottaa kunnille seudullista elinkeinoneuvontaa. Lisäksi kuntayhtymä hallinnoi ja on mukana elinkeinojen kehittämisen osallisuushankkeissa. Kuntapalvelutoimiston osalta valmistaudutaan maakuntauudistuksen tuloon ja yhteisessä valmistelussa haetaan jäsenkuntien erityispiirteet huomioivia ratkaisumalleja. Oulunkaarella on hyviä kokemuksia hajautetun toimintamallin toimivuudesta. Yhteinen tietohallinto antaa valmiuksia ICT-toimintaympäristön aktiiviseen kehittämiseen palvelutuotannon tarpeet huomioiden. Digitaalisten palvelujen kehittämistyö on oleellinen osa tietohallinnon kehittämistoimintaa sosiaali- ja terveystaloudessa sekä muissa palveluissa. Oulunkaaren tuottamat työterveyshuollon palvelut yhtiötetään vuoden 2018 aikana ja ratkaisulla turvataan alueellisesti tuotetut työterveyshuollon palvelut katkeamattomina myös vuoden 2019 alusta eteenpäin.

Sosiaali- ja terveystaloudessa palvelualojen yhteisiä tavoitteita ja toimenpiteitä ovat kuntalaisten osallisuus ja omatoimisuus, kehittäminen kuuluu kaikille -toimintamallin soveltaminen sekä toiminnan kehittäminen kansallisten ja maakunnallisten sote-valmistelun linjausten mukaisesti paikalliset erityispiirteet huomioon ottaen. Oulunkaaren jäsenkuntien kanssa käytyjen palvelujen järjestämissopimusneuvottelujen linjausten mukaan tuleva vuosi tuo mukanaan tärkeitä panostuksia teknologian ja sähköisten palvelujen kehittämiseen, hoidon jatkuvuuden turvaamiseen ja systeemisen lastensuojelun toimintamallin juurruttamiseen. Perhekeskustoimintamallin rakenteet vakiinnutetaan vuoden 2019 aikana.

Kuntayhtymän vuoden 2019 talousarvion toimintakulujen loppusumma on 128.894.921 € (+2,3 % edelliseen vuoteen verrattuna). Sosiaali- ja terveystaloudetuotannon nettokustannukset kasvavat 2,3 % edelliseen vuoteen verrattuna. Kunnittainen vaihteluväli sosiaali- ja terveystaloudetuotannon nettokustannusten kasvun osalta on 1,4-5,3 %.

Leena Pimper-Koivisto
kuntayhtymän johtaja

**Oulunkaaren kuntayhtymän järjestämien palvelualojen yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet
vuodelle 2019**

Osallisuus ja omatoimisuus

- Mahdollistetaan kuntalaisten osallisuus. Kehitetään ehkäiseviä ja ihmisten omaehtoista toimintaa tukevaa työtä sekä turvataan asiakkaiden erityisistä tarpeista lähtevä kokonaisvaltainen ja moniammatillinen palveluprosessi.
- Palvelut järjestetään ensisijaisesti kotiin ja arkiympäristöön yhteistyössä verkoston kanssa. Asiakkailla on mahdollisuus tehdä palvelutarpeeseensa liittyviä valintoja.
- Verkostoyhteistyössä toteutetaan ennakoivaa työtettä ja yhteistyötä (varhaisen mukaan tulon periaatteella).
- Tuen polku –mallin käyttö
- Kotoa kotiin –prosessin kehittäminen

Kehittäminen kuuluu kaikille

- Kehitetään palvelujärjestelmää ja -sisältöjä siten, että digipalvelut ovat ensisijaisia aina kun mahdollista. Digipalvelut mahdollistavat uudenlaiset joustavat lähipalvelut. Digitaaliset palvelut muodostavat luonnollisesti lähestyttävän ja integroitavan käyttöympäristön, joka tukee asiakaspalvelua, omaisviestintää sekä kuntalaisen oman hyvinvoinnin kehittämistä. Seurataan ja osallistutaan aktiivisesti digitaalisiin trendeihin, jotka tukevat ja vahvistavat aiempaa sähköistä palvelutuotantoa.
- Kehittäminen kuuluu kaikille –toimintamallin mukaisesti henkilöstö osallistuu kehittämiseen sekä muutosten valmisteluun ja toteutukseen.
- Tieto ohjaa kehittämistä ja sen suuntaa

Valmiina muutoksiin

- Kehitetään toimintaa ja palveluja kansallisen ja maakunnallisten sote-valmistelun linjausten mukaisesti. Toimitaan aktiivisesti muutoksen valmistelussa.
- Rohkea uudistuminen on osa toimivaa työyhteisöä.

Perhe-, terveys- ja vanhuspalveluiden tavoitteet ja toimenpiteet vuodelle 2019 on kuvattu Utajärven kunnan ja Oulunkaaren välisessä järjestämissopimuksessa.

	TP	TA	TA	Muutos TA 2018 -> TA 2019	
	2017	2018	2019	€	%
Utajärven perhepalvelut					
Tuotot	349 000	292 000	317 000	25 000	8,6
Kulut	-2 457 000	-2 723 000	-2 750 000	27 000	1,0
Kate	-2 107 000	-2 431 000	-2 433 000	2 000	0,1
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-939 000</i>	<i>-1 048 000</i>	<i>-1 105 000</i>	<i>57 000</i>	<i>5,4</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-1 045 000</i>	<i>-1 191 000</i>	<i>-1 150 000</i>	<i>-41 000</i>	<i>-3,4</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-160 000</i>	<i>-164 000</i>	<i>-170 000</i>	<i>6 000</i>	<i>3,7</i>
Utajärven terveyspalvelut					
Tuotot	1 022 000	831 000	973 000	142 000	17,1
Kulut	-3 175 000	-3 247 000	-3 365 000	118 000	3,6
Kate	-2 153 000	-2 416 000	-2 392 000	-24 000	-1,0
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-1 820 000</i>	<i>-1 909 000</i>	<i>-2 009 000</i>	<i>100 000</i>	<i>5,2</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-817 000</i>	<i>-777 000</i>	<i>-782 000</i>	<i>5 000</i>	<i>0,6</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-321 000</i>	<i>-328 000</i>	<i>-356 000</i>	<i>28 000</i>	<i>8,5</i>
Utajärven vanhuspalvelut					
Tuotot	786 000	677 000	485 000	-192 000	-28,4
Kulut	-3 241 000	-3 064 000	-3 041 000	-23 000	-0,8
Kate	-2 455 000	-2 387 000	-2 556 000	169 000	7,1
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-2 101 000</i>	<i>-2 053 000</i>	<i>-1 290 000</i>	<i>-763 000</i>	<i>-37,2</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-747 000</i>	<i>-645 000</i>	<i>-560 000</i>	<i>-85 000</i>	<i>-13,2</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-484 000</i>	<i>-472 000</i>	<i>-269 000</i>	<i>-203 000</i>	<i>-43,0</i>
Oma toiminta yhteensä					
Tuotot	2 157 000	1 800 000	1 775 000	-25 000	-1,4
Kulut	-8 872 000	-9 034 000	-9 155 000	121 000	1,3
Kate	-6 715 000	-7 234 000	-7 380 000	146 000	2,0
<i>Henkilöstömenot</i>	<i>-4 860 000</i>	<i>-5 010 000</i>	<i>-4 403 000</i>	<i>-607 000</i>	<i>-12,1</i>
<i>Palvelut</i>	<i>-2 608 000</i>	<i>-2 613 000</i>	<i>-2 493 000</i>	<i>-120 000</i>	<i>-4,6</i>
<i>Kuntien tukipalvelut</i>	<i>-965 000</i>	<i>-965 000</i>	<i>-795 000</i>	<i>-170 000</i>	<i>-17,6</i>
Esh					
Tuotot	0	0	0	0	0,0
Kulut	-3 490 000	-3 366 000	-3 465 000	99 000	2,9
Kate	-3 490 000	-3 366 000	-3 465 000	99 000	2,9
Yhteensä					
Tuotot	2 157 000	1 800 000	1 775 000	-25 000	-1,4
Kulut	-12 362 000	-12 399 000	-12 620 000	221 000	1,8
Kate	-10 205 000	-10 599 000	-10 845 000	246 000	2,3
Poistot ja arvonalent.	-3 000	0	0	0	0,0
Soten hankkeet	-6 000	-12 000	-11 000	-1 000	-8,3
Yhteensä	-10 214 000	-10 611 000	-10 857 000	246 000	2,3

KUNTAPALVELUTOIMISTON TUOTANTO

Kuntapalvelutoimisto	Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Kunnat yhteensä	Oulunkaari	Kaikki yhteensä
Henkilöstöpalvelut	657 937	109 876	75 524	56 855	42 850	33 090	318 195	339 742	657 937
Talouspalvelut	1 039 759	216 618	190 981	114 878	92 572	71 377	686 426	353 333	1 039 759
Tietopalvelut	1 700 369	388 533	291 640	127 323	87 163	60 405	955 064	745 305	1 700 369
Kuntapalvelutoimisto yhteensä	3 398 065	715 027	558 145	299 056	222 585	164 872	1 959 685	1 438 380	3 398 065

Huom! Pudasjärven maksuosuus sisältää myös Pudasjärven Lämpö Oy:n maksuosuuden.

SOTEN TUOTANTO

SOTE-HANKKEET		Kunnat					Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Kp	Nimi	li	Pj	Uj	Va	Si							
4802	SOLOGS	x	x	x	x	x	2 000	741	603	206	219	231	2 000
4830	Digikummi	x	x	x	x	x	67 339	24 959	20 293	6 932	7 366	7 789	67 339
4832	Lähde	x	x	x	x	x	33 111	12 273	9 978	3 409	3 622	3 830	33 111
4899	Soten kehittämistoiminta	x	x	x	x	x	8 550	3 169	2 577	880	935	989	8 550
SOTE-HANKKEET YHTEENSÄ							111 000	41 142	33 451	11 427	12 141	12 839	111 000

	Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Soten tuotanto							
Perhepalvelut	22 065 542	6 951 738	7 241 058	2 432 535	3 408 202	2 032 009	22 065 542
Terveyspalvelut	21 365 898	6 852 970	6 658 296	2 391 905	2 950 257	2 512 470	21 365 898
Vanhuspalvelut	23 242 306	6 307 684	8 943 744	2 555 664	2 735 519	2 699 695	23 242 306
Oma tuotanto yhteensä sis soten hankkeet	66 784 746	20 153 534	22 876 549	7 391 531	9 106 119	7 257 013	66 784 746
Erikoissairaanhoido	37 838 000	12 273 000	11 700 000	3 465 000	5 300 000	5 100 000	37 838 000
SOTE YHTEENSÄ	104 622 746	32 426 534	34 576 549	10 856 531	14 406 119	12 357 013	104 622 746

Kuntien maksuosuudet yhteensä	Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
V 2019	107 443 943	33 473 415	35 404 513	11 247 758	14 710 197	12 608 061	107 443 943

Asukkaat 01.01.2018	li	Pj	Uj	Va	Si	Yht
Asukkaat	9 966	8 103	2 768	2 941	3 110	26 888
%	37,06	30,14	10,29	10,94	11,57	100,00
Asukkaat	9 966	8 103	2 768	2 941		23 778
%	41,91	34,08	11,64	12,37		100,00
Asukkaat	9 966	8 103	2 768			20 837
%	47,83	38,89	13,28			100,00

HALLINTO, ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN

HALLINTO		Kunnat					Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Kp	Nimi	li	Pj	Uj	Va	Si							
1101	Yhtymävaltuusto	x	x	x	x	x	25 379	9 407	7 648	2 613	2 776	2 935	25 379
1102	Tarkastuslautakunta	x	x	x	x	x	31 741	11 765	9 566	3 268	3 472	3 671	31 741
1103	Yhtymähallitus, tiimit	x	x	x	x	x	47 955	17 774	14 452	4 937	5 245	5 547	47 955
1201	Yleinen toimisto	x	x	x	x	x	296 660	109 957	89 402	30 540	32 449	34 313	296 660
1204	Arkisto	x	x	x	x	x	48 538	17 991	14 627	4 997	5 309	5 614	48 538
1205	Viestintä	x	x	x	x	x	104 125	38 594	31 379	10 719	11 389	12 044	104 125
1206	Tietohallinto	x	x	x	x	x	125 175	46 396	37 723	12 886	13 692	14 478	125 175
1301	Asiakirjahall. Ja tied.ohj.	x	x	x	x	x	0	0	0	0	0	0	0
8001	Rahoitus	x	x	x	x	x	0	0	0	0	0	0	0
HALLINTO YHTEENSÄ							679 573	251 883	204 797	69 959	74 331	78 603	679 573

ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN		Kunnat					Maksuosuus	li	Pudasjärvi	Utajärvi	Vaala	Simo	Yhteensä
Kp	Nimi	li	Pj	Uj	Va	Si							
2101	Elinkeinoneuvonta	x	x	x			76 465	36 572	29 735	10 158			76 465
2102	Osallisuushankkeet	x	x	x			40 000	19 131	15 555	5 314			40 000
2815	OK#Kasvuverkosto-hanke	x	x	x	x	x	33 874	12 555	10 208	3 487	3 705	3 918	33 874
2816	TyöTakomo-hanke	x	x	x	x	x	31 600	11 712	9 523	3 253	3 456	3 655	31 600
ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN YHTEENSÄ							181 939	79 971	65 022	22 212	7 162	7 573	181 939
HALLINTO JA ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN YHTEENSÄ V 2019							861 512	331 854	269 819	92 171	81 493	86 176	861 512

5.2. Sivistyspalvelut

Utajärven kunnan sivistyspalvelut tarjoaa osaavan organisaationsa ja verkostoituneen palvelurakenteensa avulla kuntalaisille kehittyneet, asiakaslähtöiset palvelut, jotka tukevat kuntalaisen edellytyksiä elinikäiseen henkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen hyvinvointiin.

Tavoite: Sivistystoimen tehtävänä on monipuolisten ja nykyaikaisten sivistyspalveluiden tarjoaminen ja utajärvisen kulttuuripohjan vahvistaminen. Päämääränä on ajatteleva, toimiva ja tyytyväinen kuntalainen, joka viihtyy ja haluaa asua paikkakunnallaan. Tähän päästään ihmisen elinikäisen henkisen, sosiaalisen ja fyysisen kasvun tukemisella.

5.2.1. Sivistyspalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoisen ja sisäisen	TP 2017	TA 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS 2020	TS 2021
SIVISTYSPALVELUT						
Myyntituotot	320 146	210 945	242 563	15,0	242 563	242 563
Maksutuotot	145 492	128 000	41 098	-67,9	41 098	41 098
Tuet ja avustukset	88 466	60 000	65 079	8,5	65 079	65 079
Muut toimintatuotot	14 559	11 000	17 000	54,5	17 000	17 000
TOIMINTATUOTOT	568 664	409 945	365 740	-10,8	365 740	365 740
Henkilöstökulut	-3 918 126	-3 850 898	-4 055 306	5,3	-4 035 306	-4 035 306
Palvelujen ostot	-1 812 226	-1 858 036	-1 898 509	2,2	-1 898 509	-1 898 509
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-311 789	-276 500	-282 058	2,0	-282 058	-282 058
Avustukset	-121 883	-194 400	-169 000	-13,1	-169 000	-169 000
Muut toimintakulut	-85 144	-83 640	-94 537	13,0	-94 537	-94 537
TOIMINTAKULUT	-6 249 168	-6 263 474	-6 499 410	3,8	-6 479 410	-6 479 410
TOIMINTAKATE	-5 680 504	-5 853 529	-6 133 670	4,8	-6 113 670	-6 113 670

Sivistyspalveluiden määräraha jakautuu seuraavasti:

ULKOISET LUVUT (€)	Henkilöstökulut	Palvelujen ostot	Aineet, tarvikkeet, tavarat	Avustukset	Muut Toiminta- kulut
Opetustoimi					
0-5 luokat	1 255 610	27 750	50 360		20 500
6-9 luokat	1 248 785	43 950	88 300		17 650
Lukio	411 180	92 550	52 200		45 500
Koululaiskuljetus		556 000			
Kulttuuri- ja vapaa-aika					
Kansalaisopisto		34 400			
Kirjasto	116 696	8 370	45 270		1 360
Liikuntapalvelut		51 338	7 350	20 980	1 550
Nuorisopalvelut		49 360	5 500	12 800	700
Päivähoitopalvelut					
Kissankulma	206 250	5 045	9 550		
Huvikumpu	278 625	4 730	5 878		
Vaahterämäki	155 244	3 720	5 360		
Koiramäki	156 440	2 720	4 790		
Lasten kotihoidon tuki				126 220	

5.2.2. Sivistyspalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Tulostavoite 2021 ja valtuustotason toimenpiteet 2019-2021	Ohjelmaston toimenpiteet 2019 – 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 – 2021
Laadukkaiden ja ihmislähtöisten palveluiden jatkuva rohkea kehittäminen	Laadukkaat ja ihmislähtöiset palvelut Opetus- ja kasvatusympäristön kehittäminen Esi-, perus-, ja lukion opetussuunnitelmien sekä varhaiskasvatuksen suunnitelman toteuttaminen Koulun tv-t strategia	Uuden oppimisympäristön mukainen kalustaminen ja digi toiminnan kehittäminen jatkuu Opetussuunnitelmia ja varhaiskasvatussuunnitelmaa käytössä Toimenpiteet toteutuvat	Uuden oppimisympäristön mukainen kalustaminen ja digi toiminnan kehittäminen jatkuu Opetussuunnitelmia ja varhaiskasvatussuunnitelmaa käytössä Kehittäminen jatkuu
Tulostavoite 2021 Hyvinvoinnin edistämisen painopiste	Valtuustotason toimenpiteet 2018-2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019-2021
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen a) kaikille ikäryhmille - Liikunnallisen elämäntavan edistäminen - Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen b) lapset - Jokaisella lapsella mielekästä tekemistä c) työikäiset - Hyvät harrastusmahdollisuudet	Liikuntaohjelman toteuttaminen Kulttuuriohjelma Lasten, varhaisnuorten ja nuorten kerhojen ja tapahtumien kehittämien Kansalaisopistotarjonta	Liikuntaohjelman mukainen toiminta Kulttuuriohjelman mukainen toiminta Kerhojen määrä ja tapahtumia on vähintään nykyinen taso Kurssitarjonnan mahdollistaminen kuntalaisten tarpeista käsin	Liikuntaohjelman mukainen toiminta Kulttuuriohjelman mukainen toiminta Kerhojen määrä ja tapahtumia on vähintään nykyinen taso Toiminnan kehittäminen jatkuu

Esiopetus, peruskoulu ja lukio

Utajärven koulussa toimii esiopetus, perusopetus ja lukio. Koulu järjestää myös kunnan aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan. Perusopetus jakaantuu kahteen hallintoalueeseen: alakouluun, jossa ovat oppilaat esiluokilta viidenteen luokkaan ja yläkouluun jossa on kuudennesta yhdeksänteen vuosiluokan oppilaat. Lukiolla ja yläkoululla on yhteinen hallinto. Oppilaita Utajärven koulussa on yhteensä 431 ja henkilökuntaa noin 45.

Tavoite: Utajärven koulu antaa tasokasta opetusta ja kasvatusta ajanmukaisessa ja viihtyisässä oppimisympäristössä, jossa vallitsee turvallinen, kiireetön ja innostava ilmapiiri. Lukion oppilasmäärän positiivinen kehitys jatkuu.

Varhaiskasvatus

Keisarintien päiväkoti on Utajärven ainoa päiväkoti ja siinä on neljä ryhmää. Päiväryhmiä (avoinna 6.30 – 17) ovat 0-3-vuotiaiden Koiramäki 12 paikkaa, 3-6-vuotiaiden Kissankulma 24 paikkaa.

Vaahtermäki on 3-6-vuotiaiden ryhmä, jossa on 24 paikkaa.

Vuorohoitoryhmä Huvikumpu on avoinna lasten etukäteisen ilmoitettujen hoitoaikojen mukaan. Lapset ovat 1 – 7 vuotiaita ja paikkoja on 24.

Päiväkodissa on paikka 84 lapselle ja henkilökuntaa 22.

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Toiminta tapahtuu pitkälti pienryhmissä, jolloin lapsen yksilölliset tarpeet tulevat huomioiduiksi. Varhaiskasvatus on lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Tavoite: Päämääränä on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin, kasvun, kehityksen ja oppimisen tukeminen yhteistyössä vanhempien kanssa. Tarjoamme laadukasta ja lapsen yksilölliset tarpeet huomioivaa varhaiskasvatusta. Tavoitteemme on varmistaa, että lapsella on ympärillään välittäviä ihmisiä ja hän kokee tulevansa kuulluksi ja arvostetuksi yhteisön jäsenenä.

Vasite

Vasite-tiimi on Utajärven kunnan vapaan sivistystyön ja vapaa-aikapalveluiden henkilöstön tiimi. Siihen kuuluvat kirjaston, nuorisopalveluiden, liikuntapalveluiden ja kulttuuripalveluiden henkilökunta.

Tavoite: Tiimin tehtävänä on kirjaston, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalveluiden sekä kansalaisopiston toiminnan suunnittelu, seuranta ja kehittäminen.

Kansalaisopisto

Kansalaisopistopalvelut ostetaan Muhoksen kunnalta. Maksu koostuu käytännöllisesti katsoen täysin palkkamäärärahoista. Utajärven kunta korvaa Muhoksen kunnalle kustannukset niistä kursseista, jotka järjestetään Utajärvellä. Hallintokuluista Utajärven kunta maksaa osansa samassa suhteessa kuin opiston tunnit jakautuvat Muhoksen ja Utajärven kuntien välillä.

Tavoite: Kansalaisopistolta tilataan kursseja, joita kuntalaiset pyytävät ja tarvitsevat.

Kirjasto

Talousarvioehdotuksessa palkkamäärärahat on laskettu 3,5 kokoaikaiselle työntekijälle.

Tavoite: Kirjastoaineiston hankinnat ja poistot ovat tasapainossa eli huolehditaan siitä, että aineisto on ajan tasalla ja uudistuvaa. Asiakaspalvelua parannetaan ottamalla käyttöön itsepalveluautomaatit, aukioloaikoja lisäämällä ja tapahtumia kirjastoon tuottamalla.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden budjetista n. 60 % kuluu palvelujen ostoon. Noin 30 % määrärahasta jaetaan yleis- ja kohdeavustuksina liikunta- ym. yhdistyksille.

Tavoite: Nuorten kasvua tuetaan liikuntakerhojen kautta. Kerhoja järjestävät yhdistykset sekä kunta.

Liikuntasalin käyttöaste tavoite on 100 %. Jäähallin käyttöastetta pysyy vähintään nykyisellään.

Liikuntatoimi järjestää matalankynnyksen / avoimien ryhmien toimintaa edelleen.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden budjetista n. 67 % kuluu palvelujen ostoon. N. 25 % budjetista menee järjestöavustuksiin (nuorisojärjestöjen yleisavustukset sekä kohdeavustukset).

Tavoite: Nuorille järjestetään nykyisellä tasolla olevaa toimintaa ja tapahtumia.

Kulttuuripalvelut

Toimintakuluista puolet menee viranhaltijan (50 % virka) palkkauskustannuksiin. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat yleis- ja kohdeavustukset yhdistyksille, n. 22 % ja kulttuuripalvelut, konserttien, esitysten ostot Suvituuleen, päiväkotiin, kouluun jne., n. 13 %.

Tavoite: Toteutetaan Kulttuurikasvatussuunnitelmaa koululla. Tuetaan yhdistysten järjestämää tapahtumia ja kulttuuritoimintaa.

6. HALLINTO- JA TUKIPALVELUPROSESSI

Vuonna 2018 käyttöön otetun uuden organisaatiomallin mukaan kunnan tukipalveluprosessi käsittää kunnan hallinnon- ja tukipalveluiden palvelukokonaisuudet. Tehtäväalue sisältää valtuuston, kunnanhallituksen, tilintarkastuksen, lupa- ja valvontalautakunnan, keskusvaalilautakunnan, hyvinvointivaliokunnan, elinvoimavaliokunnan ja sivistysvaliokunnan toimintakulut sekä kunnan johtamisen, edustamisen ja tiedottamisen ja hallintotiimin menot.

Hallinto tuottaa poikkihallinnollisesti toimialueiden toimistopalvelut, asiakas- ja yhteispalvelut (KELA ja TE-toimisto), henkilöstöpalvelut, talouspalvelut, tietohallintopalvelut, henkilöstön työsuojeluun ja työhyvinvointiin liittyvät yleiset toimenpiteet. Ulkopuolisilta ostettavia palveluita ovat Oulunkaaren kuntapalvelutoimiston talous-, henkilöstö ja tietohallintopalvelut ja eläkeasiamiehen palvelut.

Vuoden 2019 aikana on kahdet, jopa kolmet vaalit. Eduskuntavaalit järjestetään huhtikuussa ja Europarlamenttivaalit toukokuussa. Mahdolliset maakuntavaalit järjestetään myös vuoden 2019 aikana.

Yhteistyössä Oulunkaaren ja sen jäsenkuntien kanssa haetaan valtion hankerahoitusta sähköisten palvelujen kehittämiseen.

6.1. Hallinto- ja tukipalveluiden käyttötalouden määrärahat

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2017	TA 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS 2020	TS 2021
HALLINTOPALVELUT						
Myyntituotot	261 312	235 120	243 420	3,5	243 420	243 420
Tuet ja avustukset	36 268	42 770	38 540	-9,9	38 540	38 540
Muut toimintatuotot	412					
TOIMINTATUOTOT	297 992	277 890	281 960	1,5	281 960	281 960
Henkilöstökulut	-627 532	-644 368	-640 870	-0,5	-640 870	-640 870
Palvelujen ostot	-952 092	-871 683	-907 566	4,1	-913 566	-913 566
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-70 262	-41 971	-42 436	1,1	-42 436	-42 436
Avustukset	-191 779	-140 000	-140 000	0,0	-140 000	-140 000
Muut toimintakulut	-44 151	-26 300	-29 800	13,3	-29 800	-29 800
TOIMINTAKULUT	-1 885 816	-1 724 322	-1 760 672	2,1	-1 766 672	-1 766 672
TOIMINTAKATE	-1 587 823	-1 446 432	-1 478 712	2,2	-1 484 712	-1 484 712

Määräraha (ulk.+sis.), netto	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Vaalit	-851		-7 049	-1 440	-260
Valtuusto	-54 980	-41 000	-90 001	-49 245	-64 560
Kunnanhallitus	-57 003	-188 930	-244 506	-132 200	-136 520
Muu luottamuselinhallinto	-55 313	-64 460	-51 907	-64 170	-64 830
Hallintotiimi (sis. laskutus)	-113 419	-126 625	-113 247	-137 680	-163 910
Keskitetty tietohallintopalvelut (vyörytetään)	-100 732	-101 570	-112 915	-135 000	-137 000
Oulunk. Kuntapalvelutoimisto (vyörytetään)	-278 036	-276 363	-271 012	-273 077	-299 056
Muu yleishallinto	-367 016	-315 186	-233 203	-235 496	-223 040

6.2. Hallinto – ja tukipalveluiden toiminnalliset tavoitteet

Tulostavoite 2021 ja valtuustotason toimenpiteet 2018 – 2021	Ohjelmakauden toimenpiteet 2019 – 2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019 - 2021
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen, työllisten määrän lisääminen		Selvitetään pendelöinnin uudet mahdollisuudet.	Työllisten määrän lisääntyminen
Sähköisten palveluiden kehittäminen. Uudenlaisten innovaatioiden kehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi.	Otetaan käyttöön uusia arkea helpottavia sähköisiä palveluita.	Älykkään ja helpon arjen asuin ympäristön	useita uusia sähköisiä palveluita käytössä.

Sähköisten palveluiden ajantasaistaminen.	Sähköisten palveluiden suunnittelu ja käyttöönotot	sähköiset palveluratkaisut. Palveluiden käyttöönoton aloitus.	Uudet asiointia helpottavat, aika- ja paikkariippumattomat sähköiset palvelut ovat sujuvia ja niitä käytetään.
Suomi.fi-palveluiden käyttöönoton laajentaminen (palvelutietovaranto; kunnan palveluiden kuvaukset).	Palveluiden löydettävyyttä ja tiedon ajantasaisuutta parannetaan.	Sivistyspalvelut: Pro Consona päivähoidon toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotto. Elinympäristöpalvelut: Kuntanet, rakennusvalvonnan sähköisen asiointipalvelun käyttöönotto.	Sähköisiä palvelukanavia on käytössä
Utajärven Digikylät-hankkeen toteutus.	Hankkeen suunnittelu ja toteutus	Utajärvi-kännykkäsovelluksen käyttöönotto. Yhdistetään suomi.fi – palvelutietovaranto ja utajarvi.fi –sivusto. Palvelutietovarannon tietojen päivitys vastuutetaan palveluista vastaaville viranhaltijoille/toimihenkilöille.	Tarvittavat toimenpiteet on tehty, ja tiedot ajantasaisia. Hankkeessa määritellyt toiminnot on vakiinnutettu.
Tulostavoite 2021 Hyvinvoinnin edistämisen painopiste	Valtuustotason toimenpiteet 2018-2021	Toimenpiteet 2019	Ohjelmakauden tulostavoite 2019-2021
a) kaikille ikäryhmille 1. osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen	Osallistetaan kuntalaisia asioiden valmisteluun EVA-menetelmän käyttöönotto, arviointi ja sen edelleen kehittäminen		EVA on säännöllisenä osana strategiatason valmisteluprosessia.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Utajärven sisäinen valvonta toteutuu käytännössä kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauskäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Sisäinen valvonta on osa johtamista ja samalla johtamisen apuväline, se tuottaa tietoa ja analyyskejä johdon tarpeisiin. Kunnan sisäistä valvontaa toteutetaan operatiivisella tasolla tilivelvollisten johtavien viranhaltijoiden toimesta. He vastaavat oman alueensa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja toimivuudesta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointi dokumentoidaan systemaattisesti kunnan eri tasoilla. Arvioinnin suorittaminen hallintokunnittain mahdollistaa kattavan arvion sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan menettelyistä ja niiden toimivuudesta. Arvioinnissa tunnistetaan merkittävien riskien lisäksi toiminnallisia ja taloudellisia ja vahinkoriskejä. Tunnistettujen merkittävien riskien lisäksi esitetään niille määriteltyjä riskienhallinnan toimenpiteitä.

Sisäisen valvonnan rakenteet ja menettelytavat perustuvat hallintosääntöön, toiminnan ja talouden suunnitteluun, valiokuntien toimintasääntöihin sekä seurannan menettelyihin, toimintojen prosessikuvauksiin ja työ- ja tehtäväkuvauksiin. Keskeisimpänä kehittämishaasteena on riskikartoituksen toteutus määräajoin ja sen pohjalta riskienhallinnan kehittäminen ja organisointi. Kunnanhallitus arvioi riskikartoituksia keväällä 2019 tilinpäätöksen yhteydessä.

Hyvä hallintotapa toteutuu palvelualueilla lakien, sääntöjen ja ohjeiden noudattamisella asioiden valmistelussa, päätöksenteossa ja toimeenpanossa. Keskeisiä, toimintaa ohjaavia normeja ovat muun muassa kuntalaki ja kunnan hallintosääntö sekä muut sisäiset säännöt ja ohjeet. Viran- ja toimenhaltijoiden päätösvaltuudet on määritelty delegointiohjeessa. Hyvä hallinto- ja johtamistapa kuntakonsernissa ohjeistus on hyväksytty kunnanhallituksessa 2.9.2014. Utajärven kunnan riskienhallintapolitiikka hyväksyttiin kunnanhallituksessa 7.12.2016. Kuntapäätäjien ja viranhaltijoiden päätöksenteon tueksi tuotetaan neljännesvuosittain ajantasaista tietoa kunnan taloudellisesta tilanteesta.

Sopimusten hallinta

Kunnan johtamisen yhtenä osa-alueena on sopimuksiin perustuva johtaminen, jossa omistajaohjaus perustuu neuvotteluihin sopimuskumppaneiden kanssa, sopimusten valmisteluun, laadittuihin sopimuksiin ja sopimusten valvontaan. Kunnan etujen turvaaminen edellyttää sopimusehtojen huolellista valmistelua. Sopimusten valmistelussa ja valvonnassa on kysymys erityisesti sopimusten riskienhallinnasta sekä kunnan päättäjien tiedonsaannin turvaamisesta.

Utajärven kunnalla no käytössä sähköinen sopimushallintajärjestelmä, joka mahdollistaa sopimusten seurannan, ajoitetut hälytykset ja raportoinnin. Järjestelmä otettiin käyttöön vuoden 2018 alussa, ja henkilöstö onkin järjestelmän ottanut käyttöön kiitettävästi. Vuoden 2019 aikana toteutetaan tarkistus ja muistutus järjestelmästä ja sen käytöstä, jolla pyritään tehostamaan käyttöä vielä enemmän.

Sähköiset palvelut

Utajärven kunta lähtee kehittämään sähköisiä palveluitaan osana kunnan strategiaa ja sen toimeenpano-ohjelmaa. Kartoitusta ja suunnittelua on tehty vuonna 2018, jonka perusteella vuoden 2019 aikana toteutetaan useita käyttöönottoja. Kuntalaisille suunnattujen palveluiden löydettävyyttä parannetaan yhdistämällä suomi.fi –palvelutietovaranto rajapinta integraatiolla utajarvi.fi –sivustoon. Sähköisen palveluiden käyttöönotot aloitetaan varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönotolla, joka mahdollistaa asiakkaille mm. sähköisen hakemusasioinnin, sähköiset päätökset, hoitoaikojen sähköisen ilmoittamisen ja varhaiskasvatuksen päiväkirjan. Toinen käyttöönotettava laaja sähköinen palvelu on rakennusvalvonnan asiointipalvelu. Palvelun kautta on mahdollista mm. hoitaa rakentamiseen liittyvät lupa-asiat, sekä tarkistaa omat tietonsa rakennusrekisteristä ja tarvittaessa ilmoittaa muutoksista. Yritystoimintaa tukemaan toteutetaan moderni yritysrekisteri, johon yrittäjät rekisteröityvät omatoimisesti. Palveluun ilmoitettujen yritysten tiedot koostetaan utajarvi.fi –sivustolle. Yrittäjä voi myös tuottaa palvelun kautta ilmoituksia ja mainoksia, joita esitetään Utajärven kunnan viestintäkanavissa. Sähköisten palveluiden käyttöönotot tulevat muuttamaan myös kuntaorganisaation sisäistä toimintaa ja prosesseja. Palveluiden suunnittelussa huomioidaan henkilöresurssien vähäisyys, ja on tunnistettu, että palveluiden käyttöönotot tulevat vähentämään henkilöstön työtaakkaa. Lähtökohtana pidetään, että palvelun tulee tehostaa prosessia, eikä tuoda lisätyötä.

Tietosuoja ja tietoturva

Tietoturva ja tietosuoja ovat oleellinen osa Utajärven kunnan kokonaisturvaa ja päivittäistä toimintaa sekä tärkeä osa kunnan toiminnan ja palveluiden laatua ja varmentamista. Tietoturvalla varmistetaan tietojen luottamuksellisuus, eheys, saatavuus ja käytettävyys ja tätä kautta kunnan palvelutuotannon, prosessien ja muiden toimintojen luotettavuus, laatu sekä jatkuvuus. Tietosuojan lähtökohdat tulevat henkilöiden perusoikeuksien ja -vapauksien suojaamisesta, erityisesti henkilön ja hänen perheensä yksityisyyden suojasta. Utajärven kunnan toiminnassa ja sen tuottamissa palveluissa henkilötietoja käsitellään lainmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi. Kuntaorganisaation henkilöstöä ja luottamushenkilöitä veloitetaan suorittamaan tietoturvakoulutus, josta suorittaja saa riittävän tietämyksen tietoturvalliseen työskentelyyn. Kuntalaisille organisaation tietosuojasta on kerrottu utajarvi.fi-sivustolla, <http://www.utajarvi.fi/sivu/fi/tietosuoja/>.

Kunnanhallitus on vahvistanut nykyisin voimassa olevan tietoturvapoliitiikan vuonna 2016.

Tietoturvapoliitikkaa tullaan päivittämään vuonna 2019. Organisaatiolta vaadittu tietoturva- ja tietosuojataso perustuvat lainsäädäntöön, normiohjaukseen ja sopimuksiin. Erityisesti päivitystä kunnan tietoturvapoliitikkaan vaativat EU:n yleinen tietosuoja-asetus ja sitä täydentävä kansallinen lainsäädäntö. Vuoden 2018 aikana toteutettiin tietosuojakartoitus, jonka jatkotoimina organisaation tietosuojatyön suunnittelu ja toteutus aloitettiin. Työtä jatketaan vuoden 2019 aikana.

6.3. Henkilöstösuunnitelma

Nykyaikainen johtaminen on osa Utajärven kunnan strategiaa. Utajärven kunnan henkilöstöohjelman visio on kunnan strategiaa toteuttava, hyvinvoiva, ammattitaitoinen, osaamistaan uudistava, yhteistyötaiteinen, laatu- ja kustannustietoinen henkilöstö. Kunnan henkilöstöpolitiikan tavoitteena on vahvistaa kunnan tiimiorganisaatiota, yhteisöllisyyttä, kiinnittää huomiota henkilöstön jaksamiseen ja taata mahdollisuudet henkilökunnan keskeiseen vuorovaikutukseen. Kunnan yhteisöllisyyttä rakennetaan määrätietoisesti. Tavoitteena on, että jokainen työntekijä tuntee kuuluvansa kunnan työyhteisöön, arvostaa kunnan toiminta-ajatusta ja sitoutuu kunnan yhteisiin tavoitteisiin ja viestittää positiivisista asioista niin ulkoisesti kuin sisäisesti. Henkilöstöpalaverit jatkavat toimintaansa. Samoin henkilöstön valitsema virkistystyöryhmä järjestää toimintaa henkilöstölle.

Henkilöstösuunnittelun keskeisin lähtökohta on huolehtia henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin ylläpitämisestä ja kehittämisestä. Edellä mainittuihin kokonaisuuksiin resursointi varmistaa henkilöstön osaamisen, työmotivaation ja laadukkaan palvelutuotannon.

Työntekijöiden hyvinvointia edistetään mm. sportti- ja kulttuuripassilla, työergonomialla ja kuntoutuksilla. Työnantaja voi sen avulla palkita, kannustaa ja aktivoida henkilöstöään tarjoamalla heille omaehtoista liikuntaa ja kulttuuripalveluja. Järjestelmä tuottaa työnantajalle ajantasaisen raportoinnin ja aktivointityökaluja työntekijöiden hyvinvoinnin edistämiseksi. Passin arvo on työntekijälle 100 €/vuosi ja työnantajakustannukset perustuvat sen todelliseen käyttöön.

Yhteistyötoimikunta toimii henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi.

6.4. Henkilöstö

Henkilöstöjohtamisessa korostuu pitkäjänteinen henkilöstövoimavarojen suunnittelu, jonka lähtökohdan ja perustan muodostavat organisaation visio, strategia ja arvot. Kunnan strategisen henkilöstöjohtamisen tavoitteena on sekä organisaation tuloksellisuuden ja kilpailukyvyn, että työelämän laadun samanaikainen toteutuminen. Henkilöstöstrategiassa määritellään henkilöstöön kohdistuvat määrälliset ja rakenteelliset sekä osaamiseen ja työhyvinvointiin liittyvät tavoitteet. Strategian määrittelyssä otetaan huomioon myös organisaation taloudelliset resurssit. Strategisen henkilöstösuunnittelun tavoitteena on tunnistaa henkilöstön vahvuudet ja kehittämiskohteet sekä toimintaympäristön muutoksiin kytkeytyvät mahdollisuudet ja uhat.

Kunnassa on 1.1.2019 täytettynä 111,72 vakituista virkaa ja toimea. Vakituisesti täyttämättä on 24,3 kpl. Vuoteen 2018 asti näkyy taulukossa täyttämättä olevat toimet ja virat ja vuoden 2019 luvussa näitä ei mukana.

Utajärven kunta	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Elinvoimapalvelut	1	1	2	1
Elinympäristöpalvelut	37,5	36,5	36,7	32,70
Hyvinvointipalvelut	3	3	3	3
Sivistyspalvelut	81,1	81,1	81,1	64,80
Hallinto/tukipalvelut	11,22	11,22	11,22	10,22
	133,82	132,82	134,02	111,72

Hallintopalveluiden budjettialueella on 10,22 vakituista täytettyä virkaa/toimea. Määräaikaaisesti ostetaan työllisyyspalveluvastaavan työajasta 50 %. Yhteis palvelupisteen palveluja myydään Kelalle noin 0,30 % ja TE- toimistolle 10 % palvelusihteerin työajasta. Yrityspuistolle myydään 0,55 % palvelusihteerin työajasta.

Hyvinvointipalveluissa on vakituisia työntekijöitä 3. Oppisopimusopiskelijoita on 2. Lisäksi on määräaikainen hyvinvointikoordinaattori.

Elinvoimapalveluissa on 1 vakituinen vapaa-aikasuunnittelijan toimi. Määräaikaaisesti ostetaan 0,2 kaavoitusinsinöörin ja 0,2 palvelu- ja viestintäsihteerin työpanosta.

Sivistyspalveluissa on 81,10 vakinaista virkaa tai toimea. Näistä vuoden 2019 alussa on täyttämättä 16,3.

Elinympäristöpalveluissa on 32,70 vakinaista virkaa tai toimea. Määräaikaisessa tehtävässä on projektityöntekijä.

Ympäristöterveydenhuollon palvelut hoidetaan alueellisena, Pudasjärven kaupungin ollessa vastuukuntana. Palo- ja pelastustoimen palvelut hoidetaan Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen kautta. Lomituspalvelujen hallinnon hoitaa Muhoksen kunta. Kansalaisopistopalvelut ostetaan Muhokselta. Yleisen edunvalvonnan järjestää valtio. Maataloushallinnon palvelut hoidetaan yhteistoiminta-alueena Oulun kaupungin ollessa vastuukunta.

7. TULOSLASKELMAOSA

ULKOINEN JA SISÄINEN	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintatulot	5 442 995	4 744 628	4 158 302	4 158 302	4 178 302
Myyntitulot	3 578 582	3 252 802	2 827 265	2 827 265	2 847 265
Maksutulot	203 619	186 076	105 098	105 098	105 098
Tuet ja avustukset	687 713	453 470	464 619	464 619	464 619
Muut toimintatuotot	973 081	852 280	761 320	761 320	761 320
Toimintamenot	-25 279 170	-25 080 602	-24 943 097	-24 993 467	-24 901 867
Henkilöstömenot	-7 114 840	-7 073 232	-7 110 924	-7 040 924	-6 935 924
Palvelujen ostot	-15 679 931	-15 624 811	-15 835 597	-15 981 597	-15 994 997
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 818 381	-1 744 429	-1 326 574	-1 326 574	-1 326 574
Avustukset	-376 340	-397 690	-394 000	-394 000	-394 000
Muut toimintamenot	-289 678	-240 440	-276 002	-250 372	-250 372
Toimintakate	-19 836 175	-20 335 974	-20 784 795	-20 835 165	-20 723 565
Verotulot	10 398 934	10 312 000	10 397 000	10 400 000	10 450 000
Valtionosuudet	11 940 020	11 496 059	11 323 020	11 300 000	11 300 000
Rahoitustulot- ja menot	-2 918	-82 300	-73 330	-103 900	-120 900
Korkotulot	68 532	50 000	45 020	44 000	42 000
Muut rahoitustulot	26 418	7 500	7 800	8 000	8 000
Korkomenot	-97 255	-139 150	-125 000	-155 000	-170 000
Muut rahoitusmenot	-613	-650	-1 150	-900	-900
Vuosikate	2 499 861	1 389 785	861 895	760 935	905 535
Poistot ja arvonalentumiset	-1 273 151	-1 049 220	-983 414	-1 090 000	-1 140 000
Tilikauden tulos	1 226 710	340 565	-121 519	-329 065	-234 465
Vapaaeht.var. Lis(-) tai väh.(+)	-448 397		28 857		
Tilikauden ylijäämä	778 313	340 565	-92 662	-329 065	-234 465

Tavoitteet ja tunnusluvut					
Toim.tulot/Toim.menot, %	21,5	18,9	16,7	16,6	16,8
Vuosik. /5v.Keskim.p.a.invest, %	141	92	61	53	66
Vuosikate, euroa/asukas	886	505	318	279	329
Kertynyt ylijäämä	4 869 773	5 210 338	5 088 819	4 759 754	4 525 289
Kertynyt ylijäämä euroa/as.	1 727	1 895	1 878	1 743	1 646
Asukasm. vuoden lopussa	2 820	2 750	2710	2 730	2 750

Tuloslaskelmaosan sitovia eriä ovat: verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot ja -menot

Määrärahan ylittyminen tai alittuminen on käsiteltävä talousarviomuutoksena valtuustossa.

Strategian mukaisen toiminnan (ulk. + sis.) osuus tilikauden tuloksesta on -119 000€. Muun käyttötalouden osuus tilikauden tuloksesta on -2 519€.

7.1. Tuloslaskelmaosan tavoitteet ja tunnusluvut

Tuloslaskelmaosan yhteydessä esitetään muutamia tunnuslukuja.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$. Talousarvion tuloslaskelmaosa näyttää, että vuonna 2019 tämä tunnusluku olisi 16,7.

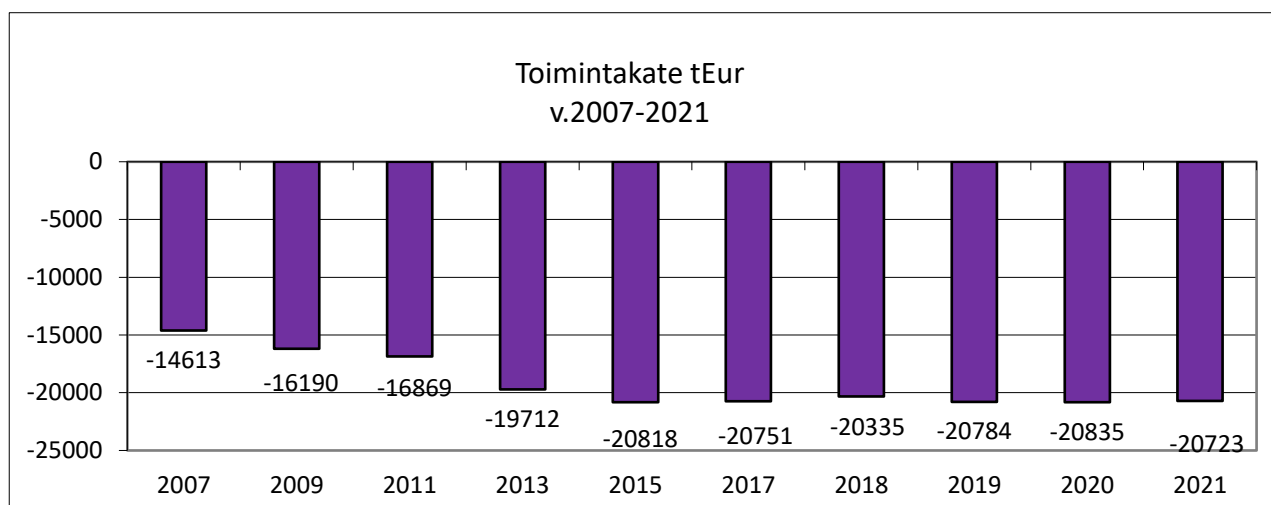
Kunnan tavoitteena on, että tunnusluku on yli 15.

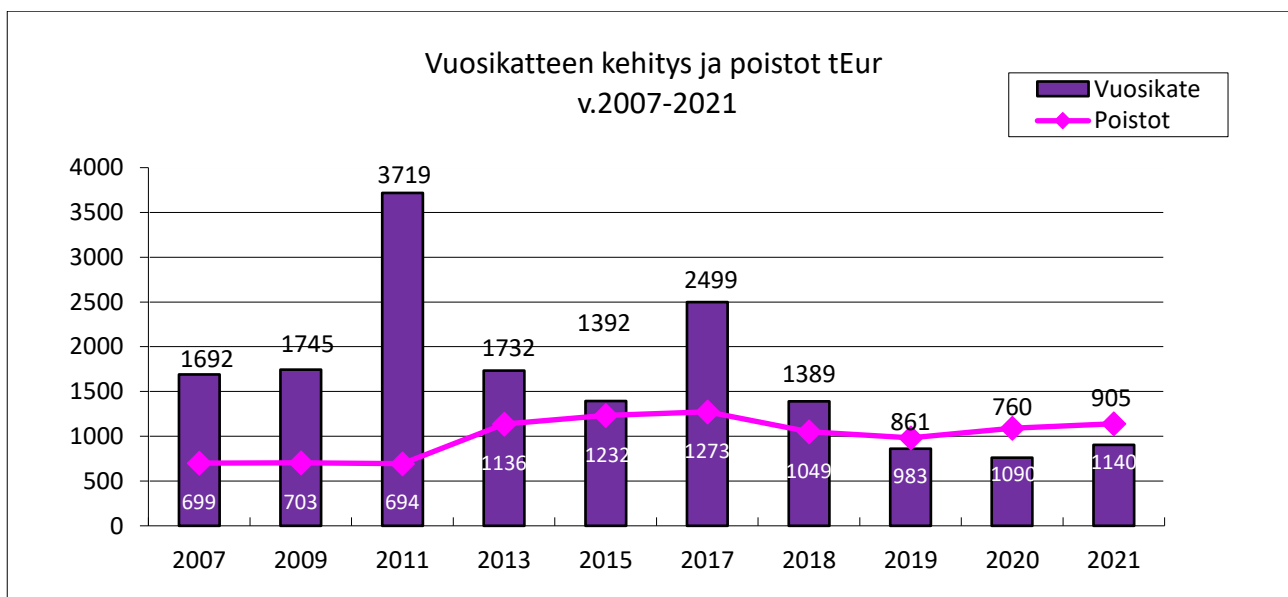
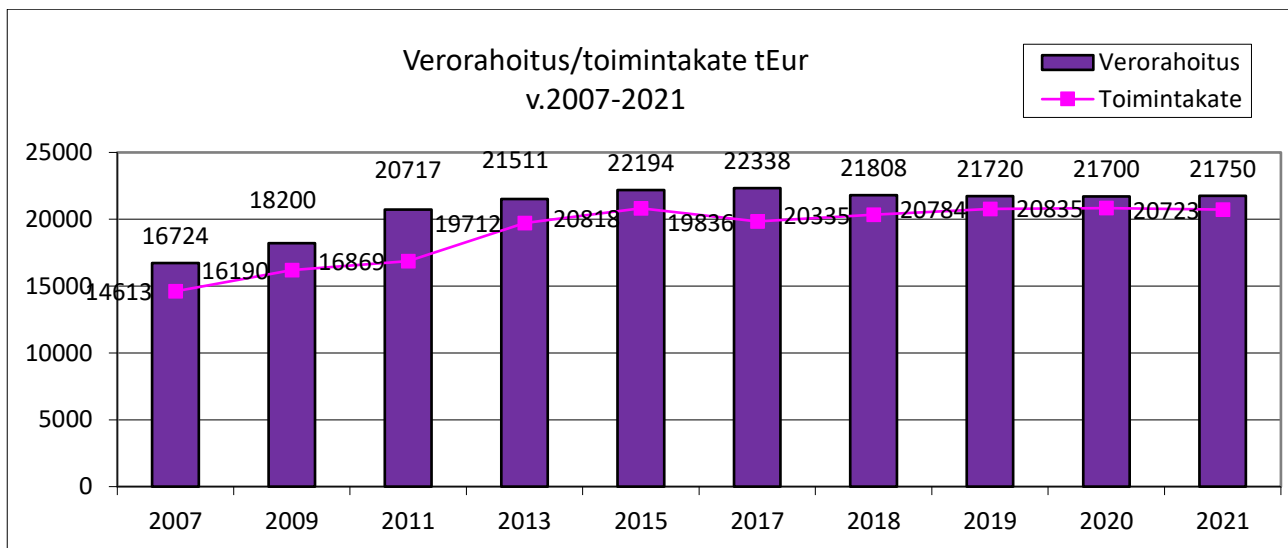
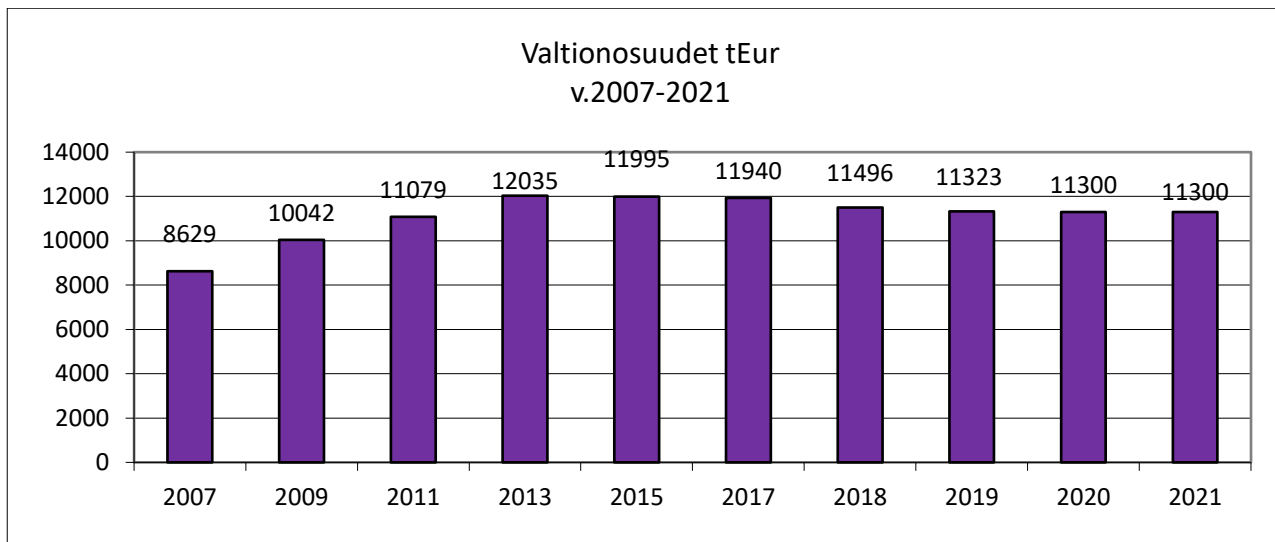
Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulo- ja meno- ja tulorahoituksen riittävyyttä. Kunnan tulo- ja meno- ja tulorahoitus on riittävä tai ylijäämäinen kun tunnusluvun: Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista, arvo on 100 tai yli.

Tässä on käytetty seuraava kaavaa = $100 * \text{Vuosikate} / \text{Keskimääräiset poistonalaiset investoinnit viideltä vuodelta}$. Tuloslaskelma näyttää, että talousarviovuoden osalta tämä tunnusluku on 61. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Kunnan tavoitteena on, että tämä tunnusluku on noin 100

Taseen kertyneeseen yli- / alijäämään on tiivistetty kunnan koko tulohistoria. Kun kertynyt yli-/alijäämä jaetaan kunnan asukasluvulla, saadaan vertailukelpoinen tunnusluku kuntien välisessä vertailussa.

Tunnusluku on laskettu kaavasta: Kertynyt ylijäämä, € / asukas = $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä} + \text{tilikauden ylijäämä}) / \text{asukasmäärä}$. Tavoitearvon tulisi olla vähintään 300-400e / asukas. Tämä tunnusluku on Utajärven kunnassa hyvällä tasolla, eikä sitä ole tarvetta kasvattaa.

8. INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIESITYKSET	Kustannus- arvio netto	Investointi- menot 2 019	Investointi- tulot 2 019	Investointi- netto 2 019	Määräraha netto 2020	Määräraha netto 2021
MUU KÄYTTÖMAISUUS						
Osakkeiden osto (asunnot)	390 000	130 000		130 000	130 000	130 000
Maanosto	60 000			0	30 000	30 000
Yhteensä		130 000	0	130 000	160 000	160 000
TALONRAKENNUS						
Muuntojoustava akuuttivuodeosastorakenn.		1 780 000		1 780 000		
Koulun keittiön laajennus		400 000		400 000		
Ahmatien pk:n remontti (katto+muut)					40 000	
Terveyskeskuksen peruskorjaus				0		500 000
Iltakoti kattoremontti				0	30 000	
Muuntojoustava rivitalo					400 000	
Koulun parannustoimet	110 000			0	70 000	40 000
Yhteensä		2 180 000	0	2 180 000	540 000	540 000
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS						
Kohdentamaton saneeraus		50 000		50 000		
Puolangantien kevyen liikenteen väylä		140 000		140 000		
Yleisurheilukentän parannustyöt		155 000	55 650	99 350		
Lisävesiputki Oulujoki+Utajärvi		220 000	198 000	22 000		
Uudet tiet	435 000	35 000		35 000	200 000	200 000
Yhteensä		600 000	253 650	346 350	200 000	200 000
VESI- JA VIEMÄRILAITOS						
Vesijohtoverkoston laajennus Ahmas-Kormu		160 000		160 000		
Vesi- ja viemäri linjastot	200 000			0	100 000	100 000
Yhteensä		160 000	0	160 000	100 000	100 000
IRTAINOMAISUUS						
Kuntosalilaitteet		54 000	54 000	0		
Koulun AV -laitteet		90 000		90 000		
Koulun opetusympäristön rakentam.		60 000		60 000		
Yhteensä		204 000	54 000	150 000	0	
Kaikki yhteensä		3 274 000	307 650	2 966 350	1 000 000	1 000 000

ei sisällä palautuskelpoisia liittymätuloja

Sitovuus valtuustoon nähden

Utajärven kunta on investoinut voimakkaasti viime vuosina. Lainanoton- ja maksukyvyn laskelmat näyttävät, että vuoden 2019 jälkeen investointimahdollisuudet ovat pienet, jos maksukyvyistä halutaan pitää huolta. Investointien sijasta tulisi pohtia muita mahdollisuuksia.

Vuosien 2020-2021 investointien suunnitteleminen on haasteellista. Tarpeita on erityisesti tilapalveluissa. Eriasteisten ongelmien selvitykset ovat käynnissä ja tuloksia saadaan vasta 2019 vuoden alkupuoliskolla. Ongelmien ratkaisut määrittävät vasta, kun tutkimustulokset on analysoitu.

Positiivisiin investointeihin pitää olla kykyä vastata taloudellisesti. Tämä tarkoittaa mm. infrarakentamisen tarpeiden täyttämistä uusien asukkaiden tullessa uusille kaavoitetuille asuinalueille. Samoin yritysten tarpeisiin infrarakentamisen osalta on kyettävä vastaamaan elinkeinoelämän edistämiseksi. Sivistyspalveluiden nykyaikaiset digiteknikan opetusvälineistöt tarvitsevat uusimista ja uutta kalustoa. Sivistystoimi on valmistellut perusopetuksen tieto- ja viestintäteknologian opetuskäytön strategian ja toimintasuunnitelman, joka käsittää digiteknikan kehittämisen opetuskäytössä ja uusien oppimisympäristöjen rakentamisen.

9. RAHOITUSOSA

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 499 861	1 389 785	861 895	760 935	905 535
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-130 086	-68 030	-10 000	-10 000	-10 000
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-4 138 136	-2 926 000	-3 274 000	-1 000 000	-1 000 000
Rahoitusosuudet investointeihin	146 408	384 600	307 650	0	0
Pys.vastaavien hyöd. luovutustulo	153 396	68 030	10 000	10 000	10 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 468 557	-1 151 615	-2 104 455	-239 065	-94 465
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	207 521	80 000	80 000	80 000	80 000
Antolainasaamisten lisäykset	-86 754				
Antolainasaamisten vähennykset	294 275	80 000	80 000	80 000	80 000
Lainakannan muutokset	2 454 523	1 075 000	2 025 000	159 065	14 465
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	3 598 400	2 325 000	3 185 000	1 269 065	1 114 465
Pitkäaikaisten lainojen vähenn.	-1 143 877	-1 250 000	-1 160 000	-1 110 000	-1 100 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0		0		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-758 998				
Oman pääoman muutokset					
Vaikutus maksuvalmiuteen	434 489	3 385	545	0	0
Rahavarat 31.12.	1 420 391	1 423 776	1 424 321	1 424 321	1 424 321
Rahavarat 01.01.	985 901	1 420 391	1 423 776	1 424 321	1 424 321

Tavoitteet ja tunnusluk. tavoitearvot					
Toiminn. ja invest. rahavirran kert.	-1 468 557	-2 620 172	-4 724 627	-4 963 692	-5 058 157
Lainanhoitokate	2,09	1,10	0,77	0,72	0,85
Kassan riittävyys , pv	24	18	18	19	19
Sitova valtuustoon nähden					

9.1. Rahoitusosan tavoitteet ja tunnusluvut

Investointien omarahoitustavoite

Tavoitteena toiminnan ja investointien rahoituksessa tulee olla, että investoinnit rahoitetaan pitkällä aikavälillä omarahoituksella. Investoinnin omarahoitustavoitteen toteutuminen on osoitettavissa rahoitusosan Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymän avulla. Kertymän kehitystä tarkastellaan Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä -tunnusluvun avulla. Suunnittelukauden lopussa kertymän tulisi olla vähintään 0 tai positiivinen. Tällöin tavoite rahoittaa investoinnit omarahoituksella toteutuisi viiden vuoden tarkastelujaksolla. Jos mainittuihin vuosiin sisältyy määrältään poikkeuksellisia satunnaisia tuloja tai menoja taikka tavanomaista suurempia investointeja, on kertymäkautta perusteltua pidentää. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Rahavirta on suunnittelukaudella voimakkaasti negatiivinen. Tulevia investointipäätöksiä tehtäessä tulisi kiinnittää huomiota myös tämä tunnusluvun kehittymiseen.

Lainanhoitokykytavoite

Lainanhoitokykyä koskeva tavoitteeksi on perusteltua asettaa, että kunnan normaali tulorahoitus ilman satunnaiseriä on olennaisesti lainanhoitomenoja suurempi. Tavoitearvo lasketaan **Lainanhoitokate** -tunnusluvusta: $= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)$

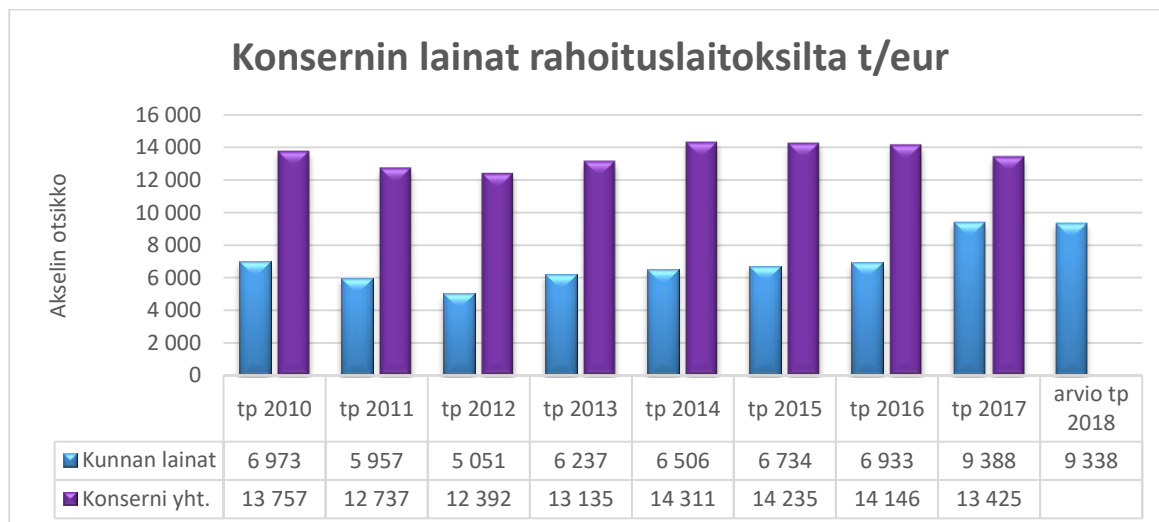
Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä, kun tunnusluku on 1–2 ja heikko, kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Tämä tunnusluku näyttää talousarviovuodelle ja suunnittelukaudelle selvästi alle yhden menevää lukua. Kunnan tavoitteena on, että lainanhoitokate ei painu pysyvästi alle yhden.

Maksuvalmiustavoite

Maksuvalmiustavoitteeksi voidaan asettaa **Kassan riittävyys** -tunnusluvun tavoitearvon perusteella.

Tunnusluku lasketaan kaavasta: $Kassan\ riittävyys\ (pv) = 365\ pv \times Rahavarat\ varainhoitovuoden\ lopussa / Kassasta\ maksut\ varainhoitovuonna.$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenkö päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Riittävänä tavoitearvona voidaan pitää 14–30 päivän kassan riittävyyttä. Kunnan tavoitteena on, että kassan riittävyys -tunnusluku on yli 15.

10. TALOUSARVION SITOVUUS

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimitelmille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava. Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi joko brutto- tai nettoperiaatteen mukaan. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään sitovuustasosta. Nettoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrähana. Nettoperiaatetta on Utajärven kunnassa käytetty hallintokuntien määrärahoissa.

TALOUSARVION MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO			
Ulkoiset ja sisäiset	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Hallintopalvelut	N	1 478 712	
Elinvoimapalvelut	N	625 953	
Hyvinvointipalvelut	N	11 661 191	
Sivistyspalvelut	N	6 133 670	
Tekniset palvelut	N	885 269	
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		10 397 000
Valtionosuudet	B		11 323 020
Korkotulot	B		45 020
Muut rahoitustulot	B		7 800
Korkomenot	B	125 000	
Muut rahoitusmenot	B	1 150	
INVESTOINTIOSA			
Muu käyttöomaisuus	B	130 000	
Talonrakennus	B	2 180 000	
Julkinen käyttöomaisuus	B	600 000	253 650
Vesi- ja Viemärilaitos	B	160 000	
Irtain omaisuus	B	204 000	54 000
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		80 000
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		3 185 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	1 160 000	
Lyhtytaikaisten lainojen muutos	N		
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	545	
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		25 345 490	25 345 490

11. MUUN TASEYKSIKÖN KÄYTTÖTALOUSOSA JA SUUNNITELMA

Vesijohtoverkosto kattaa koko kunnan alueen n. 98 %:sti. Vedenottoa on 9 kpl. Veden myynti on vuosien saatossa hieman laskenut ollen nyt n. 220 000 m³ vuodessa. Tässä tasossa myynnin oletetaan pysyvän jatkossakin. Veden hinta on vuonna 2019; 1,26 €/m³ alv 0%.

Vedenlaadun ja jakelun varmistamiseen on jo varauduttu hankkimalla vedenottoa UV-laitteita ja varavoimakoneita

Vuonna 2004 luovuttiin omasta jäteveden puhdistamosta ja siirtoviemäri Ouluun otettiin käyttöön. Viemäriverkostoa on saneerattu järjestelmällisesti 1995–2004 välisenä aikana. Saneerauksilla on saatu pienennettyä vuotovesimäärä, mutta edelleenkin vuotovettä tulee liikaa viemäriverkostoon. Jäteveden hinta on vuonna 2019; 2,70 €/m³ alv 0 %. Laskutettu jätevesimäärä on n. 105 000 m³ vuodessa.

TUOSLASKELMA ulk.+sis.	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Myyntituotot	588 498	616 770	652 320	653 625	654 932
Muut tuotot	1 154				
TOIMINTATUOTOT	589 652	616 770	652 320	653 625	654 932
Henkilöstömenot	-133 530	-135 310	-147 828	-148 567	-149 310
Palvelujen ostot	-232 226	-265 650	-261 780	-263 089	-264 404
Aineet, tarvikkeet ja tavar.	-62 002	-72 920	-83 980	-84 148	-84 316
Muut kulut	-12 547	-9 380	-5 490	-5 501	-5 512
TOIMINTAKULUT	-440 305	-483 260	-499 078	-501 305	-503 543
TOIMINTAKATE	149 347	133 510	153 242	152 320	151 389
Poistot	-153 183	-128 240	-131 294	-136 000	-136 000
Poistoeron lis(-), väh.(+)	1 603		28 857	30 000	30 000
Vapaaeht.var.lis(-), väh(+)	-150 000				
LIKEALI/YLIJÄÄMÄ	-152 233	5 270	50 805	46 320	45 389
Korvaus po.sta	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698	-89 698
ALIJÄÄMÄ/YLIJÄÄMÄ	-241 931	-84 428	-38 893	-43 378	-44 309

RAHOITUSOSA	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toiminnan rahavirta	149 347	133 510	153 242	152 320	151 389
Investointimenot	-366 443	-426 000	-160 000	-20 000	-20 000
Investointitulot	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-366 443	-426 000	-160 000	-20 000	-20 000
Toiminn. ja invest. rahavirta	-217 096	-292 490	-6 758	132 320	131 389
YHDYSTILI					
Liittymämk.velka muutos	15 100	14 000	0	0	0
Lyhytaik.saam.muutos	34 481				
Muut lyhyta.velat muutos	-41 911				
YHDYSTILIN MUUTOS	-209 426	-278 490	-6 758	132 320	131 389

Sisäinen korko

Vuoden 2001 aloittavassa taseessa vesilaitokselle eriytetystä peruspääomasta on peritty sisäistä korvausta sijoitetulle pääomalle 6 %:n mukaan, 1 494 973,63 € * 6 % = 89 698 €. Sisäinen korvaus on laskennallinen. Korvausta ei suoriteta.

Sisäiset lainat ja peruspääomasijoitus

Ta:ssa 2019-2021 ei ole osoitettu sisäistä lainaa eikä peruspääomasijoituksen muutosta

11.1. Muun taseyksikön toiminnalliset tavoitteet ja suunnitelma

Vesi- ja viemärilaitospuolella tullaan rakentamaan uusia liittymiä sitä mukaan, kun kunnassa rakennetaan uutta tai liitetään olemassa olevaa kiinteistökantaa verkoston piiriin.

Vesijohtoverkostojen mallintaminen ja saneeraus-suunnitelma on tehty keskeisille verkostonalueille ja tämä tuki verkoston saneeraus suunnitelmia. Saneeraus -vaihe 1, ja 2 kirkonkylän alueella tehtiin 2017 ja 2018 aikana ja ongelmallisina alue n. 3600m verkostoa uusittiin kokonaan.

Verkostojen ja vedenottamoiden ollessa suhteellisen iäkkäitä ja laajalla alueella varaudutaan myös siihen, että korjauskustannuksia tulee 20-30 t€.